

**VILNIAUS UNIVERSITETO
MEDICINOS FAKULTETO
TARYBA**

**NUTARIMAS
DĖL INDIVIDUALIŲJŲ – BENDRŲJŲ UNIVERSITETINIŲ STUDIJŲ DALYKŲ APRAŠŲ
TVIRTINIMO**

Vadovaudamasi Individualiųjų studijų ir studijų programos pasirenkamųjų dalykų (modulių) įgyvendinimo Vilniaus universitete tvarkos aprašo, patvirtinto Vilniaus universiteto studijų prorektorius 2023 m. liepos 28 d. įsakymo Nr. R-293 redakcija, 9 punktu, bei atsižvelgdama į Medicinos fakulteto dekaną 2024 m. spalio 24 d. teikimą Nr. (1.4 E) 150000-DTK-35 „Dėl Individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų aprašų tvirtinimo“, Medicinos fakulteto taryba

n u t a r i a patvirtinti Individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų (modulių) aprašus.

PRIDEDAMA. Individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų (modulių) aprašai (15 aprašų).

Skirti visiems VU studentams:

1. Behavior change and behavioral economics
2. Kvėpuoji – reiškia gyveni: kvėpavimo sistema nuo pagrindų iki subtilybių
3. Lipids in Health and Disease
4. Sveikatos politika

Turintys pasirinkimo apribojimų:

1. Darbas ir sveikata
2. Emocinio intelekto lavinimas
3. Fiziškai aktyvių asmenų mitybos ypatumai
4. Leadership and Collaboration in Healthcare: Fostering Effective Interdisciplinary Teams
5. Medicinos istorija: nuo priešistorinių trepanacijų iki modernios ligoninės gimimo
6. Savižudybių psichosocialinės problemos ir prevencijos galimybės
7. Sisteminės literatūros apžvalgos medicinoje
8. Sisteminės literatūros apžvalgos visuomenės sveikatoje. Nuo ko pradėti?
9. Stresas ir jo valdymo būdai
10. Tranzicijos ir psichikos sveikatos raštingumas
11. Vaikų sveikatai palanki aplinka

COURSE UNIT (MODULE) DESCRIPTION

Course unit (module) title	Code
Behavior Change and Behavioral Economics	

Academic staff	Core academic unit(s)
Coordinating: associate professor Brigita Miežienė	VU MF Institute of Health Sciences
Other:	M. K. Čiurlionio g. 21/27, Vilnius
	G. Vilko g. 29 A, Vilnius
	Akademijos g. 4, Vilnius

Study cycle	Type of the course unit
First (undergraduate)	Optional

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction
Auditorium	Spring	English/Lithuanian

Requisites	
Prerequisites: higher education	Co-requisites (if relevant):

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work
5 ECTS	133	40	93

Purpose of the course unit		
To reveal peculiarities of human health behavior, and explain individual rational and irrational health behavior choices, based on health behavior change and behavioral economics theories.		
Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
1. Social Abilities 1.1. Will be able to communicate and cooperate with clients/patients and their families, colleagues, and scholars to ensure an effective healthcare process. 1.2. Will be able to choose an appropriate counseling strategy, taking into account the mechanism of the person's behavior, the factors determining the behavior, the stage of behavior change, and formulate the goals of the treatment regimen together with the clients/patients. 1.3. Teamwork abilities in the development of a behavior change program.	Lectures Seminars Discussion	Presentation
2. Personal Abilities 2.1. Will be able to make decisions and evaluate their impact on health care practice.	Lectures Seminars Discussion Self-studies of literature	Seminars Presentation

2.2. Will be able to critically analyze, systematize, and check information. 2.2. Will be able to discuss relevant issues of behavior change in the professional and interdisciplinary environment.		
3. Knowledge and its implementation 3.1. Will know and be able to apply in practice various behavior change strategies in healthcare based on patient/client needs. 3.2. Will gain knowledge and will be orientated among various levels of health behavior determining factors that lead to behavior change and will understand their interaction. Will be able to take this into account when helping the patient/client to change their behavior or adhere to a treatment regimen. Understand the importance of mediating factors for behavioral outcomes.	Lectures Seminars Discussion Self-studies of literature	Evaluation of the analysis and presentation of the studied literature Evaluation of tasks Exam
4. Scientific research 4.1. Will be able to understand public and individual health-related behavior research. Will learn to ground a study on health behavior by different theories of behavior change.	Lectures Seminars Discussion Self-studies of literature	Evaluation of the analysis and presentation of the studied Seminars
5. Special abilities 5.1. Will be able to organize and carry out health education and preventive work for healthy and sick populations; to competently convey knowledge and practical experience at formal and informal health education activities. 5.2. Will be able to critically evaluate theories of behavior change and the factors determining behavior. 5.2. Will be able to analyze individual, interpersonal, organizational, community, and global factors and identify their interaction effect on health-promoting behaviors.	Lectures Seminars Discussion Self-studies of literature	Evaluation of tasks Exam

Content	Contact hours							Individual work: time and assignments	
	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Internship	Contact hours, total	Individual work	Tasks for individual work
1. Physical, mental, and social health along with its determining factors	1		1				2	5	Class material. Self-studies.
2. Health-related behavior	1		1				2	5	Class material. Self-studies.
3. Sustainable health behavior (goals of sustainable development, climate change, psychology of sustainability, sustainable diet, sustainable physical activity)	1		1				2	5	Class material. Self-studies.

4. Individual-level behavior change theories (Planned behavior, Stages of change model, Health belief model)	5		3				8	17	Class material. Self-studies. Written assignment. Presentation.
5. Interpersonal-level behavior change theories (Social-cognitive theory, Self-determination theory)	3		4				7	16	Class material. Self-studies. Written assignment. Presentation.
6. Community-level and multifaceted behavior change theories (Ecological Approach)	2		2				4	10	Class material. Self-studies. Presentation.
7. Introduction to behavioral economics	1						1	3	Class material. Self-studies.
8. The main principles of behavioral economics in health care (rational choices, intention-behavior gap, bounded rationality, choice architecture, loss aversion)	2		2				4	10	Class material. Self-studies. Scientific research analysis. Case studies.
9. Perspective Theory	1						1	3	Class material. Self-studies.
10. Development of interventions. Habits development and change.	3		6				9	19	Class material. Self-studies. Presentation.
Total	20		20				40	93	

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria
Exam	50	During session	20 closed and open questions. The weight of each is 0.5 points. For each incorrect answer, 0.5 marks are deducted. The final score is rounded according to arithmetic rules.
Individual assignment	20		Written assignment. Case analysis for behavior change based on the class materials and self-literature studies on behavior change theories. The health-related behavior of a specific (anonymous) person and its possible determining factors are analyzed. Anticipated barriers and facilitators of behavior change are identified. Properly selected literature sources, understanding of the presented material, and fluent, orderly presentation that meets academic requirements are evaluated with the maximum score. Minor and major non-compliances reduce the final score accordingly.
Group task	30		Oral presentation. Presentation of behavioral intervention prepared based on class material, individual literature analysis, and case analysis. Behavioral intervention is designed for an individual or a group of people with a similar health-related behavior or health problem. Methods, tools, and strategies for behavior change are provided. Acquaintance with literature and its understanding, and generalization of presented ideas make up 50% of the score. Clarity, attractiveness of the presentation, and ability to competently answer questions related to the presented topic make up the rest 50%. Presentation during the seminars, allocating 20 minutes for each group's presentation and Q&A.

Author (-s)	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication	Publishing house or web link
Required reading				
1. The Handbook of Behavior Change.				

(2020). In M. Hagger, L. Cameron, K. Hamilton, N. Hankonen, & T. Lintunen (Eds.), <i>The Handbook of Behavior Change</i> (Cambridge Handbooks in Psychology, pp. 1-11). Cambridge: Cambridge University Press.				
2. Kahneman, D. (2011). <i>Thinking, fast and slow</i> . Macmillan.				
3. Roberto, C. A., & Kawachi, I. (Eds.). (2015). <i>Behavioral economics and public health</i> . Oxford University Press.				
Recommended reading				
Baranowski, Buday, R., Thompson, D. I., & Baranowski, J. (2008). Playing for real: video games and stories for health-related behavior change. <i>American Journal of Preventive Medicine</i> , 34(1), 74–82.				https://doi.org/10.1016/j.amepre.2007.09.027
Willett, W., Rockström, J., Loken, B., Springmann, M., Lang, T., Vermeulen, S., Garnett, T., Tilman, D., DeClerck, F., Wood, A., et al (2019). Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems. <i>Lancet</i> , 393(10170), pp. 447–492.				doi: 10.1016/S0140-6736(18)31788-4
Guasch-Ferré, M., & Willett, W. C. (2021). The Mediterranean diet and health: A comprehensive overview. <i>Journal of internal medicine</i> , 290(3), 549-566.				https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/joim.13333
Dalile, B., Kim, C., Challinor, A., Geurts, L., Gibney, E. R., Galdos, M. V., ... & Thuret, S. (2022). The EAT–Lancet reference diet and cognitive function across the life course. <i>The Lancet Planetary Health</i> , 6(9), e749-e759.				https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(22)00123-1/fulltext

STUDIJŲ DALYKO / CIKLO / MODULIO APRAŠAS

Dalyko / ciklo / modulio pavadinimas	Kodas
Kvėpuoji – reiškia gyveni: kvėpavimo sistema nuo pagrindų iki subtilybių	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. E. Danila. Kiti: doc. A. Chomičienė, asist. dr. K. Linauskienė, prof. L. Malinauskienė, doc. V. Šileikienė, doc. R. Zablockis.	Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Klinikinės medicinos instituto Krūtinės ligų, imunologijos ir alergologijos klinika edvardas.danila@mf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko / Ciklo / Modulio tipas
Visos	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinis ir savarankiškas darbas	Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko / Ciklo / Modulio apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kreditai	134 val.	67 val.	67 val.

Dalyko / Ciklo / Modulio tikslas		
Ciklo tikslas – ciklo dalyviams pateikti atsakymus į dažniausius ir svarbiausius visuomenėje kylančius klausimus apie kvėpavimą, kvėpavimo organų (plaučių ir bronchų) bei imunines ir alergines ligas. Pateikti pamatinę bei praktiškai naudingą informaciją apie kvėpavimo organų funkcionavimą bei sveikatą. Suteikti žinių apie žmogaus imuninę sistemą, organizmo imuninį atsaką bei alergines reakcijas įvairiose situacijose. Ciklo metu studentai bus supažindinti su kvėpavimo sistemos funkcionavimo pagrindais (taikomosios anatomijos, kvėpavimo fiziologijos ir patologinės fiziologijos trumpa apžvalga). Bus pateikti kvėpavimo sistemos apsauginių mechanizmų (nespecifinių ir imuninių) veikimo principai. Susidarys supratimas apie kvėpavimo takų mikrobiomą, jo poveikį sveikatai ir ligoms. Susipažins su įvairių išorinių (aplinkos bei profesinių) veiksnių poveikiu kvėpavimo sistemai. Bus apžvelgtos įvairios plaučių bei alerginės ligos ir būklės. Pateikta informacija apie jų diagnostikos, gydymo bei prevencijos metodus ir priemones.		
Dalyko / Ciklo / Modulio studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Įgis žinių apie kvėpavimo sistemos funkcionavimą, imuninį atsaką (organizmo gynybinius mechanizmus), alerginių reakcijų ypatumus. Gebės kritiškai vertinti visuomenėje ir popularioje žiniasklaidoje pateikiamą informaciją šiomis temomis.	Paskaitos. Seminarai. Savarankiškas darbas.	Teorinių žinių vertinimas (aktyvus dalyvavimas seminaruose, apklausa raštu ir (ar) žodžiu). Įskaita.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
Apie plaučių struktūrą – paprastai ir aiškiai.	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Kodėl žmogus kvėpuoja – kvėpavimo fiziologijos perlai.	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Kaip įvertinti plaučių sveikatą: plaučių vaizdiniai tyrimai. Ar reikia nerimauti dėl spinduliuotės?	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Alergija, infekcija, imuninis atsakas – teorija ir praktika.	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Gal man alergija? Kaip žinoti?	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Kodėl daugėja alergiškų žmonių?	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Kaip apžiūrėti bronchus iš vidaus?	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Žmonijos nelaimės, lėmusios pulmonologijos pažangą.	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Lemtingi kraujavimai iš plaučių. Jų pėdsakai žmonijos istorijoje.	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Kosulys – priešas ar draugas. Viskas ko Jūs nežinojote apie kosulį.	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Kaip treniruoti kvėpavimo raumenis?	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Adrenalinas – ar verta nešiotis kišenėje?	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Gyvenkime su atopiniu dermatitu: Odos gydymas geros savijautos kelyje.	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Alergenų specifinė imunoterapija: kelias į nepriklausomybę nuo alergijų.	1						1	1	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška.
Kvėpavimo takų svetimkūniai. Kaip tai nutinka ir ką tai gali nulemti?			2				2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška, pasiruošimas diskusijoms.
Plaučių garsai: stetoskopo ir fonendoskopo istorija.			2				2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška, pasiruošimas diskusijoms.
Tabako rūkymas, elektroninės cigaretės.			2				2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška, pasiruošimas diskusijoms.
Deguonis – vaistas ir nuodas.			2				2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška, pasiruošimas diskusijoms.
Kas bendro tarp pulmonologijos ir muzikos?			2				2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška, pasiruošimas diskusijoms.
Nėštumas ir plaučių ligos.			2				2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška, pasiruošimas diskusijoms.
Trombai plaučiuose – ką daryti?			2				2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, papildomos informacijos paieška, pasiruošimas diskusijoms.

Darbas seminarų metu	100	Semestro eigoje	1 balai: aktyviai dalyvauja diskusijose, išsakydamas nuomonę, keldamas klausimus, formuluodamas problemas, teikdamas kritines pastabas ir pan., atsako į užduodamus klausimus; 0 balų: nedalyvauja diskusijose arba praleido daugiau nei 1/3 seminarų
Galutinis ciklo (modulio) vertinimas – įskaityta (surinkus 1 balą)/ neįskaityta (surinkus 0 balų), atsižvelgus į darbą seminarų metu.			

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra			
Kvėpavimo sistema, kvėpavimo organų ligos			
Danila E, Zablockis R, Gruslys V, Šileikienė V, Žurauskas E, Blažienė A ir kt.	2021	Klinikinė pulmonologija. Penktasis, papildytas leidimas.	Vilnius. Vaistų žinios.
Danila E, Zablockis R, Miliauskas S, Malakauskas K, Aleksonienė R. ir kt.	2020	Intersticinių plaučių ligų diagnostikos ir gydymo rekomendacijos. Antrasis papildytas leidimas.	http://www.chest.lt/
Danila E, Zablockis R, Miliauskas S, Malakauskas K, Bagdonas A, Biekšienė K, Blažienė A, Kiziela A, Miškinis K, Šileikienė V, Vaitkus M, Valavičius A, Zolubas M, Žemaitis M.	2019	Lėtinės obstrukcinės plaučių ligos diagnostika ir gydymas (Lietuvos pulmonologų sutarimas). Ketvirtasis papildytas leidimas.	http://www.chest.lt/
Danila E, Cicėnas S, Laurinavičius A, Zablockis R ir kt.	2023	Plaučių vėžio diagnostikos ir gydymo gairės. Trečiasis papildytas leidimas (Metodinės rekomendacijos).	http://www.chest.lt/
Malakauskas K, Miliauskas S, Danila E, Zablockis R, Baranauskaitė A, Butrimienė I, Kupčinskas J, Valantinas J.	2019	Latentinės tuberkuliozės infekcijos diagnostika ir gydymas prieš skiriant tumorą nekrozės faktoriaus alfa inhibitorius (Lietuvos pulmonologų, reumatologų ir gastroenterologų sutarimas).	http://www.chest.lt/
Malakauskas K, Danila E, Bagdonas A, Biekšienė K, Gradauskienė B, Hoppenot D, Kalinauskaitė-Žukauskė V, Kiziela A, Kvedarienė V, Leišytė P, Malinauskienė L, Miliauskas S, Miškinis K, Šileikienė Vaitkus M, Valavičius A, Zablockis R, Zolubas M, Žemaitis M.	2023	Lietuvos suaugusiųjų astmos diagnostikos ir gydymo rekomendacijos.	http://www.chest.lt/
Sakalauskas R, Danila E, Malakauskas K, Zablockis R, Vitkauskienė A, Ambrazaitienė R, Bagdonas A, Blažienė A, Miliauskas S, Nargėla RV, Valavičius A, Zolubas M.	2016	Suaugusiųjų pneumonijos diagnostika ir gydymas. Lietuvos pulmonologų sutarimas.	http://www.chest.lt/
Vaitukaitienė G, Miliauskas S, Danila E, Zablockis R, Balsevičius T, Gavelienė E, Jurkevičienė G, Lesinskas E, Malakauskas K, Masaitienė R, Misevičienė V, Pajėdienė E, Razukevičius D, Šileikienė V, Ulozas V, Vaidelienė L.	2018	Lietuvos obstrukcinės miego apnėjos diagnostikos ir gydymo rekomendacijos.	http://www.chest.lt/
Zablockis R, Danila E, Miliauskas S, Malakauskas K, Davidavičienė E, Vasiljauskaitė L, Musteikienė G, Miškinis K, Matulionytė R, Vitkauskienė A.	2023	Plaučių tuberkuliozės diagnostikos ir gydymo rekomendacijos. Antrasis papildytas leidimas (Lietuvos pulmonologų sutarimas).	http://www.chest.lt/
Imunitetas, alergija imuninės bei alerginės ligos			
Malinauskienė L, Chomičienė A, Černiauskas K, Kvedarienė V, Blažienė A, Dubakienė R, Linauskienė K, Griguola L.	2023	Alergologija ir klinikinė imunologija	VU leidykla
Malinauskienė L.	2014	Alerginės odos ligos	Vilnius. Vaistų žinios.
Papildoma literatūra			
Kvėpavimo sistema, kvėpavimo organų ligos			
Biekšienė K, Malakauskas K, Danila E, Zablockis R, Blažienė A, Miliauskas S, Sakalauskas R, Šileikienė V.	2017	Lietuvos suaugusiųjų sunkios astmos diagnostikos ir gydymo rekomendacijos.	http://www.chest.lt/
Broadbuss VC, Ernst JD, King TE, Lazarus SC et al.	2022	Murray and Nadel's textbook of respiratory medicine, 7th ed.	https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20181002991

Landsberg JW.	2018	Clinical practice manual for pulmonary and critical care medicine	https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C2015000209X
Weinberger SE, Cockrill BA, Mandel J.	2024	Principles of pulmonary medicine, 8th ed.	https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20210011354
Collard HR, Richeldi L.	2018	Interstitial lung disease.	https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20160007453
Kaminsky DA.	2011	The Netter collection of medical illustrations. Respiratory system, 2th ed.	https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C2009035864X
Cloutier M.	2019	Respiratory physiology, 2th ed.	https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20160042882
Imunitetas, alergija imuninės bei alerginės ligos			
Burks AW.	2020	Middleton's Allergy: principles and practice, 9th ed.	https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20161002419
O’Hehir RE, Holgate S, Sheikh A, Hershey GKK.	2022	Allergy essentials, 2nd ed.	https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20180056066
Rich RR.	2022	Clinical immunology, 6th ed.	https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20190005456
Dubakienė R.	2022	Įdomioji alergologija	Vitae litera
Dubakienė R.	2021	Alergijos labirintais	Lietuvos mokslų akademija

COURSE UNIT (MODULE) DESCRIPTION

Course unit (module) title	Code
Lipids in health and disease	

Academic staff	Core academic unit(s)
Coordinating: Prof. dr. Dovilė Karčiauskaitė Others:	Department of Physiology, Biochemistry, Microbiology and Laboratory Medicine, Institute of Biomedical Sciences, Faculty of Medicine, Vilnius University; M. K. Čiurlionio g. 21, Vilnius

Study cycle	Type of the course unit
	Individual studies

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction
Face-to-face, remote		English

Requisites	
Prerequisites: None	Co-requisites (if relevant):

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work
5	135	67	68

Purpose of the course unit		
The purpose of the course is to provide students with a comprehensive understanding of the biochemical properties, metabolism, and physiological roles of lipids, as well as their involvement in various diseases. The course aims to bridge foundational lipid biochemistry with its clinical applications, particularly focusing on disorders such as dyslipidemia, cardiovascular disease, metabolic syndromes, neurological conditions, and cancer.		
Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
- Understand biochemistry of lipids, explain the structure, classification, and functions of various lipid classes describe lipid metabolism and regulation in the body; - Identify the role of lipids in human health; - Recognize the molecular and biochemical mechanisms underlying lipid-related disorders, including dyslipidemia, cardiovascular diseases, and neurodegenerative conditions; - Apply biochemical principles of lipid metabolism to clinical case studies, identifying the pathophysiological basis of lipid-related diseases; - Investigate emerging trends in lipidomics, gene therapy, and personalized medicine,	- Lectures - Seminars - Practical assignments - Small groups discussions - Presentations - Feedback - Consultations - Independent work	- Formative Assessment: feedback, reflection; - Seminar presentation of recent scientific findings in literature on a selected topic; - Written research report

evaluating their potential impact on future treatments for lipid disorders.		
---	--	--

Content	Contact hours							Individual work: time and assignments	
	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Internship	Contact hours, total	Individual work	Tasks for individual work
1. Overview of lipids: structure, classification, and nomenclature. Biological functions of lipids (energy storage, membrane structure, and signaling). Lipid metabolism pathways, key enzymes and regulation.	2		6				8	8	To analyze learning material on virtual learning environment and to be prepared for the discussion.
2. Lipoproteins and lipid transport. Lipoprotein structure and metabolism transport mechanisms: absorption, packaging, and delivery of lipids. Apolipoproteins and their functions.	2		6				8	8	To analyze learning material on virtual learning environment and to be prepared for the discussion.
3. Dyslipidemia: hypercholesterolemia, hypertriglyceridemia, mixed dyslipidemia. Lipoprotein metabolism in dyslipidemia: lipid transport and storage dysregulation, defective receptors, and enzyme deficiencies.	2		6				8	8	To analyze learning material on virtual learning environment and to be prepared for the discussion.
4. Lipids and cardiovascular disease. Role of lipids in atherosclerosis. Markers for cardiovascular risk and pharmacological management.	2		6				8	8	To analyze learning material on virtual learning environment and to be prepared for the discussion.
5. Lipids in metabolic syndrome and diabetes. Lipid abnormalities in insulin resistance. Impact on liver function: non-alcoholic fatty liver disease (NAFLD) and steatohepatitis. Therapeutic interventions: diet, exercise, and pharmacotherapy.	2		6				8	8	To analyze learning material on virtual learning environment and to be prepared for the discussion.
6. Lipids in brain health: myelin formation, signaling lipids. Disorders of lipid metabolism in the CNS: multiple sclerosis, Alzheimer's disease, and Parkinson's disease. Role of omega-3 and omega-6 fatty	2		6				8	8	To analyze learning material on virtual learning environment and to be prepared for the discussion.

	acids in brain function and development.								
7.	Altered lipid metabolism in cancer: lipogenesis, β -oxidation, and cholesterol synthesis in tumor cells. Role of lipid signaling in tumor growth and metastasis. Lipid biomarkers in cancer: predictive and prognostic value.	2		6			8	8	To analyze learning material on virtual learning environment and to be prepared for the discussion.
8.	Lipids and inflammation. Pro-inflammatory vs. anti-inflammatory lipid mediators: eicosanoids, prostaglandins, leukotrienes. Role of lipids in immune response.	2		6			8	8	To analyze learning material on virtual learning environment and to be prepared for the discussion.
9.	Overview of the course: remarks and conclusions			3			3	4	
Total		16		51			67	68	

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria
Presentation	40 %	End of the semester	Content accuracy, communication skills, and ability to answer questions from peers.
Research paper	60 %	End of the semester	Depth of research, clarity of explanation, integration of biochemical concepts, and relevance to health and disease.
Final score	100%		Final score = (presentation evaluation x 0.4) + (review paper evaluation x 0.6)

Author (-s)	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication	Publishing house or web link
Required reading				
Christie M. Ballantyne	2023	Clinical Lipidology: A Companion to Braunwald's Heart Disease	3rd edition	Elsevier
Neale D. Ridgway, Roger S. McLeod	2021	Biochemistry of Lipids, Lipoproteins and Membranes	7th edition	Elsevier
Recommended reading				
Michael Gurr, John Harwood, and Keith Frayn	2016	Lipids: Biochemistry, Biotechnology and Health	6th edition	Wiley Blackwell

SVEIKATOS POLITIKA

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Sveikatos politika	

Anotacija
Modulis skirtas visiems studentams besidominantiems sveikatos politikos formavimu, taikymu, įgyvendinimu ir vertinimu. Ypatingas dėmesys yra skiriamas tarptautinių dokumentų taikymui Lietuvoje, sprendimų priėmimo pagrįstumui, tarpsektoriniam bendradarbiavimui. Analizuojamos sveikatos apsaugos sistemos, sveikatos sistemos finansavimo principai, sveikatos draudimas, sveikatos užtikrinimas savivaldos, valstybės ir ES lygiuose.

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. dr. Natalja Istomina	VU MF Sveikatos mokslų institutas
Kitas (-i): jaun. asist. Marius Čiurlionis	M. K. Čiurlionio g. 21/27, Vilnius G. Vilko g. 29 A, Vilnius Akademijos g. 4, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji (bakalauro) pakopa	pasirenkamas

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	-	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kr.	133	40	93

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
Tikslas – suteikti žinių, formuoti įgūdžius ir kompetencijas apie sveikatos politikos formavimą, įgyvendinimą ir vertinimą šalyje ir tarptautiniu mastu. Pagrindinės ugdomos kompetencijos: sveikatos vertinimo, sveikatos analizės, sveikatos finansavimo, sveikatos draudimo, darnaus vystymosi tikslų ir sveikatos sąsajų, sveikatos saugojimo ir stiprinimo, mokslu gręsto sprendimo priėmimo.

Studijų programos studijų siekiniai	Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Dalykinės kompetencijos. Žinios ir jų taikymas	Gebės vertinti sveikatos poreikį šalies mastu ir tarptautinėje erdvėje ir formuoti sprendimus sveikatos politikos gerinimui	Paskaitos, seminarai, diskusijos, literatūros šaltinių analizė, atvejo analizė, projektų ir darbų analizė Refleksija Individualus ir grupinis darbas	Savęs vertinimas, stebėjimas, aktyvumo fiksavimas, projekto parengimas, egzaminas

		Literatūros studijavimas	
	Gebės taikyti mokslų grįstas žinias sveikatos sprendimams priimti	Paskaitos, seminarai, diskusijos, literatūros šaltinių analizė, atvejo analizė, projektų ir darbų analizė Refleksija Individualus ir grupinis darbas Literatūros studijavimas	Savęs vertinimas, stebėjimas, aktyvumo fiksavimas, projekto parengimas, egzaminas
Specialieji gebėjimai	Gebės dirbti komandoje, adaptuojant ir taikant įvairius sprendimus, susijusius su darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimu	Paskaitos, seminarai, diskusijos, literatūros šaltinių analizė, atvejo analizė, projektų ir darbų analizė Refleksija Individualus ir grupinis darbas Literatūros studijavimas	Savęs vertinimas, stebėjimas, aktyvumo fiksavimas, projekto parengimas, egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Sveikatos politikos samprata. Sveikatos politikos formavimo gairės ir tarptautinės organizacijų.	2		6				8	18	Savarankiškai parengtos ir rekomenduojamos literatūros studijavimas, analizė, sintezė
2. Sveikatos politikos formavimas Lietuvoje. Įstatymus ir kitus teisės aktus kuriančios institucijos, įstatymus ir kitus teisės aktus įgyvendinančios institucijos.	2		6				8	18	Savarankiškai parengtos ir rekomenduojamos literatūros studijavimas, analizė, sintezė
3. Sveikatos apsaugos sistema. Nacionalinė sveikatos taryba. Pacientų organizacijos. Specialistų organizacijos.	2		6				8	18	Savarankiškai parengtos ir rekomenduojamos literatūros studijavimas,

									analizė, sintezė
4. Sveikatos sistemos finansavimas. Sveikatos draudimas	2		6				8	18	Savarankiškai parengtos ir rekomenduoj amos literatūros studijavimas, analizė, sintezė
5. Darnaus vystymosi tikslų užtikrinimas, formuojant ir įgyvendinant sveikatos politiką.	2		6				8	21	Savarankiškai parengtos ir rekomenduoj amos literatūros studijavimas, analizė, sintezė
Iš viso	1 0		30				40	93	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaity mo laikas	Vertinimo kriterijai
Parengti savarankišką projektą įgyvendinant pasirenkamą sveikatos politikos siekį	40 proc.	Semestro metu	Darbas vertinamas 10 balų sistemoje: 10 balų – projektas atliktas taisyklinga lietuvių ar anglų kalba, tinkama struktūra (įvadas, tikslas, uždaviniai, numatomos veiklos, numatomi rezultatai, išvados), panaudota naujausia (5 metų senumo) literatūra, turinys pilnai atskleidžia temą 9 balų - projektas atliktas taisyklinga lietuvių ar anglų kalba, yra struktūros neatitikimų (įvadas, tikslas, uždaviniai, numatomos veiklos, numatomi rezultatai, išvados), panaudota naujausia (5 metų senumo) literatūra, turinyje yra smulkių trukumų 8 balų - projektas atliktas lietuvių ar anglų kalba su keliomis klaidomis, yra struktūros neatitikimų (įvadas, tikslas, uždaviniai, numatomos veiklos, numatomi rezultatai, išvados), panaudota naujausia (5 metų senumo) literatūra, turinyje yra smulkių trukumų 7 balų - projektas atliktas lietuvių ar anglų kalba su keliomis klaidomis, yra struktūros neatitikimų (įvadas, tikslas, uždaviniai, numatomos veiklos, numatomi rezultatai, išvados), panaudota ne naujausia (5 metų senumo) literatūra, turinyje yra smulkių trukumų 6 balų - projektas atliktas lietuvių ar anglų kalba su klaidomis, yra struktūros neatitikimų (įvadas, tikslas, uždaviniai, numatomos veiklos, numatomi rezultatai, išvados), panaudota ne naujausia (5 metų senumo) literatūra, turinyje yra stambių trukumų 5 balų - projektas atliktas lietuvių ar anglų kalba su klaidomis, yra reikšmingų struktūros neatitikimų (įvadas, tikslas, uždaviniai,

			numatomos veiklos, numatomi rezultatai, išvados), panaudota ne naujausia (5 metų senumo) literatūra, turinyje yra stambių trūkumų 4 -1 balai projektas netinkamas analizei ir vertinimui dėl labai didelių trūkumų. 0 – projektas nepristatytas
Egzaminas testo formos (20 uždavimų klausimų)	60 proc.	Semestro pabaigoje	Vertinama 10 balų sistemoje: 10 balų – klaidų nėra arba 1 klaida 9 balų – 2-3 klaidos 8 balų – 4-5 klaidos 7 balų – 6-7 klaidos 6 balų – 8-9 klaidos 5 balų – 10-11 klaidų 4-1 – egzaminas neišlaikytas, kai padaryta 12 ir daugiau klaidų.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Boon W P.C, Edler J, Robinson D. K. R.	2022	Conceptualizing market formation for transformative policy	Environmental Innovation and Societal Transitions Volume 42, March 2022, Pages 152-169	https://hal.science/hal-03517816/document
Arnold, Gwen, Le Anh Nguyen Long, and Madeline Gottlieb	2017	Social Networks and Policy Entrepreneurship: How Relationships Shape Municipal Decision Making about High-Volume Hydraulic Fracturing	Policy Studies Journal 45(3): 414–41.	https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/p sj.12175
Wei Zhou, Yu Yu, Mei Yang, Lizhang Chen and Shuiyuan Xiao	2018	Policy development and challenges of global mental health: a systematic review of published studies of national-level mental health policies	BMC Psychiatry (2018) 18:138	https://doi.org/10.1186/s12888-018-1711-1
Eleanor Brooks, Robert Geyer	2020	The development of EU health policy and the Covid-19 pandemic: trends and implications.	Pandemic Politics and European Union responses	https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07036337.2020.1853718

			Volume 42, 2020 - Issue 8	
United Nations	2023	The 17 goals of Sustainable Development	online	https://sdgs.un.org/goals
Pasaulio sveikatos organizacija (WHO)	2023	Pasaulio sveikatos organizacijos informacija	online	https://www.who.int/
Papildoma literatūra				
Melissa Mialon, Stefanie Vandevijvere, Angela Carriedo-Lutzenkirchen, Lisa Bero, Fabio Gomes, Mark Petticrew, Martin McKee, David Stuckler, Gary Sacks	2019	Mechanisms for addressing and managing the influence of corporations on public health policy, research and practice: a scoping review	BMJ Open 2020;10:e034082.	doi:10.1136/bmjopen-2019-034082
Paola Abril Campos & Michael R. Reich	2019	Political Analysis for Health Policy Implementation	Health Systems & Reform, 5:3, 224-235	DOI:10.1080/23288604.2019.1625251
Andreas Charalambous	2019	Social Media and Healthy Policy	Asia-Pacific Journal of Oncology Nursing Volume 6 Issue 1 January-March	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6287377/

		
--	---	--

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Darbas ir sveikata	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): Saulius Vainauskas	Medicinos fakultetas Sveikatos mokslų institutas
Kitas / a (-i): Jelena Stanislavovienė	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
auditorinė		Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135 val.	35	100

Dalyko (modulio) tikslas		
Suteikti studentams žinias apie darbą ir sveikatą, apimant stebėseną, priežiūros organizavimą ir vykdymą, poveikio vertinimą ir valdymą, saugos vykdymą, politikos formavimą, įgyvendinimą ir vertinimą, intervencijų įgyvendinimą ir vertinimą, sveikatos atstovavimą, mokymą, sveikatos stiprinimą, įgalinimą, ir susieti jas su praktiniu pritaikymu visuomenės sveikatos priežiūros ir darbo inspekcijos tarnybose, ugdyti kritinį ir savarankišką mąstymą, gerinti komunikacijos įgūdžius.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinos pagrindinius kenksmingus darbo aplinkos veiksnius, jų poveikį sveikatai ir mokės juos vertinti, žinos jų poveikio nustatymo ir valdymo principus bei metodus. Žinos profesinės sveikatos stebėsenos, vertinimo principus, kriterijus ir jų analizavimo metodus Žinos profesinės sveikatos poreikių identifikavimo ir problemų nustatymo principus, gebėti rinkti duomenis, juos apibendrinti, analizuoti bei vertinti. Dalyvaus profesinės sveikatos priežiūros prioritetų nustatyme, duomenų rinkime, jų analizėje, interpretavime ir sklaidoje Žinos profesinės sveikatos saugą reglamentuojančius teisės aktus ir gebės juos taikyti profesinėje veikloje	probleminis dėstymas, diskusijos, praktinių užduočių sprendimas, informacijos paieška, literatūros skaitymas	Egzaminas (uždaro tipo klausimai), aktyvumo balai

Žinos PSO, ES, kitus tarptautinius bei Lietuvos sveikatos politikos strateginius ir teisinius dokumentus bei juose įtvirtintus prioritetus bei siekinius; žinos ES direktyvas, taip pat gebės dalyvauti sveikatos politikos formavime, įgyvendinime ir vertinime. Žinos profesinės sveikatos prevencinių programų planavimo, rengimo, įgyvendinimo ir vertinimo principus, gebės inicijuoti ir dalyvauti prevencinių programų įgyvendinime		
Gebės sistemiskai mąstyti, kritiškai analizuoti, sintezuoti informaciją	Diskusijos, aptarimai	aktyvumo balai
Gebės savarankiškai rinkti, analizuoti, sisteminti duomenis, priimti sprendimus, formuluoti išvadas ir rekomendacijas vadovaujantis profesinės etikos principais ir žmogaus teisių nuostatomis	Informacijos paieška, literatūros skaitymas	aktyvumo balai
Gebės tinkamai parinkti ir taikyti komunikacijos metodus. Gebės efektyviai komunikuoti ir bendradarbiauti su kitų sričių specialistais, suinteresuotais dalyviais (angl. stakeholders), piliečiais, gebėti atstovauti sveikatos interesus (angl. health advocacy) tarpdalykiniame kontekste nacionalinėje ir tarptautinėje erdvėje	Diskusijos, aptarimai, pristatymai seminaruose	aktyvumo balai

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Pasakaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Profesinės sveikatos teisiniai pagrindai.	1	2					3	10	mokslinės literatūros skaitymas, savarankiškas darbo plano įmonėje rengimas
2. Profesinės sveikatos priežiūros sistema Lietuvoje, tarpsektorinis	1	4					5	10	mokslinės literatūros skaitymas, savarankiškas

bendradarbiavimas. Komandos profesinės sveikatos priežiūroje.									darbo plano įmonėje rengimas
3. Profesinės rizikos vertinimo principai. Pagrindiniai kenksmingi darbo aplinkos veiksniai, jų poveikis sveikatai: 3.1 <i>Ergonominiai veiksniai</i> 3.2 <i>Fiziniai veiksniai</i> 3.3 <i>Fizikiniai veiksniai</i> 3.4 <i>Biologiniai veiksniai</i> 3.5 <i>Psichosocialiniai veiksniai</i>	2	8					10	40	Informacijos paieška, literatūros skaitymas, diskusijos, aptarimai, užduočių sprendimai
4. Naujai atsirandanti rizika besikeičiančioje darbo aplinkoje: stresas, smurtas, profesinis perdegimas, darbo ir asmeninio gyvenimo derinimas. Darbuotojų sauga ir sveikata skaitmeniniame amžiuje.	2	5					7	10	Informacijos paieška, literatūros skaitymas, diskusijos, aptarimai
5. Žmonės ir saugus elgesys: motyvavimo iššūkiai. Nelaimingi atsitikimai darbe: valstybės, darbdavių ir darbuotojų teisės, pareigos ir atsakomybė.	1	3					4	10	Informacijos paieška, literatūros skaitymas, diskusijos, aptarimai
6. Profesinės ligos Lietuvoje. Profesinių ligų registras. Profesinių ligų nustatymas. Profilaktiniai sveikatos tikrinimai.	1	2					3	10	Informacijos paieška, literatūros skaitymas, diskusijos, aptarimai
7. Sveikatos stiprinimas darbe.		3					3	10	Informacijos paieška, literatūros skaitymas, diskusijos, aptarimai
Iš viso	8	27					35	100	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
2 kontroliniai pratybų metu temos pabaigoje	50	Iki kurso pabaigos	Kiekvieno kontrolinio metu temas atitinkantys uždaro tipo klausimai, vertinami pagal tai ar atsakymai siekia minimalius reikalavimus
Savarankiškas darbo plano įmonėje parengimas	20	Iki kurso pabaigos	Pranešimas, vertinamas pagal tai ar atitinka realius šiuolaikinės įmonės poreikius
Egzaminas raštu	30	Sesijos metu	Uždaro tipo klausimai, vertinami pagal tai ar atsakymai siekia minimalius reikalavimus

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Urbelis A. ir bendr.	2007	Profesinė sveikata.		V.: Vaistų žinios
L.Pilipavičienė, S.Vainauskas	2015	Saugos ir sveikatos kultūros gerinimas įmonėse		Higienos institutas, Vilnius,, 13 p
R.Kungytė, R.Šidagytė	2015	Profilaktiniai darbuotojų sveikatos tikrinimai		Higienos institutas, Vilnius,, 43 p.
Papildoma literatūra				
Barry S. Levy, David H. Wegman at all.	2011	Occupational and Environmental Health: Recognizing and Preventing Disease and Injury. 6th Edition		https://global.oup.com/academic/product/occupational-and-environmental-health-9780195397888?cc=lt&lang=en&#
V. Ivleva	2019	Lanksčių darbo sąlygų sudarymas Lietuvoje		https://www.hi.lt/leidinys-560/metodines-

		veikiančiose įmonėse ir organizacijose Metodinės rekomendacijos Higienos institutas, Vilnius, 2019, 29 p.		rekomendacijos/profesinė sveikata/lanksciu-darbo-salygu-sudarymas-lietuvoje-veikianciose-imonese-ir-organizacijose/?cntnt01page=3
L. Pilipavičienė, S. Vainauskas	2019	Dirbančių asmenų, kuriems prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalies (procentais) rodiklio apskaičiavimas Metodinės rekomendacijos Metodinės rekomendacijos Higienos institutas, Vilnius, 2019, 15 p.		https://www.hi.lt/leidiny-s-560/metodines-rekomendacijos/profesinė sveikata/dirbanciu-asmenu-kuriems-prieinamos-profesines-sveikatos-prieziuros-paslaugos-dalies-procentais-rodiklio-apskaiciavimas-metodines-rekomendacijos/?cntnt01page=3
L. Pilipavičienė, S. Vainauskas	2019	Mitybos ir fizinio aktyvumo žinių klausimyno taikymas siekiant darbe stiprinti sveikatą Metodinės rekomendacijos Higienos institutas, Vilnius, 2019, 15 p.		https://www.hi.lt/leidiny-s-560/metodines-rekomendacijos/profesinė sveikata/mitybos-ir-fizinio-aktyvumo-ziniu-klausimyno-taikymas-siekiant-darbe-stiprinti-sveikata/?cntnt01page=3

		
--	---	--

COURSE UNIT (MODULE) DESCRIPTION

Course unit (module) title	Code
Occupation and health	

Academic staff	Core academic unit(s)
Coordinating: Saulius Vainauskas	Faculty of medicine, Institute of health sciences
Other: Jelena Stanislavovienė	

Study cycle	Type of the course unit
First cycle	optional

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction
Face-to-face		Lithuanian

Requisites	
Prerequisites:	Co-requisites (if relevant):

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work
5	135	35	100

Purpose of the course unit		
To provide students with knowledge of occupation and health, including monitoring, organisation and implementation of surveillance, exposure assessment and management, safety enforcement, policy formulation, implementation and evaluation, implementation and evaluation of interventions, health advocacy, training, health promotion, empowerment, and to relate it to practical applications in public health and labour inspection services, to develop critical and independent thinking, and to improve communication skills.		
Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
Will be equipped with the knowledge of the major occupational factors, their impact on health, and will be able to assess them and know the principles and methods for identifying and managing their effects; will be equipped with the knowledge of occupational health monitoring, assessment principles, criteria and their analysis methods; will be equipped with the knowledge of the principles of identifying occupational health needs and occupational health problems, will be able to collect data, summarize, analyze and evaluate them; will participate in determining occupational health care priorities, data collection, their analysis,	Problem-based learning, discussions, practical exercises, information retrieval, reading literature	Control tests (closed-ended questions), activity scores

interpretation, and dissemination; will be equipped with the knowledge on the legal acts regulating occupational health safety and will be able to apply them in professional activities; will be equipped with the knowledge of the WHO, EU, other international and Lithuanian health policy strategic and legal documents and the priorities and goals established in them; will know the EU directives, and will be able to participate in health policy formation, implementation and evaluation; will be equipped with the knowledge of the principles of planning, preparation, implementation and evaluation of preventive programmes, will be able to initiate and participate in the implementation of preventive programmes; will be able to act in the field of health advocacy in an interdisciplinary context on the national and international scope; will be equipped with the knowledge of the theories and methods of health education and empowerment, and will be able to apply them effectively in citizen health empowerment and enable them to choose a healthy lifestyle; will understand the principles and methods of evidence-based occupational health practice, will be able to apply them effectively when preparing public health recommendations.		
Will be able to think systematically, critically analyze, synthesize information.	Discussions, debates	activity scores
Will be able to independently collect, analyze, systematize data, make decisions, formulate conclusions and recommendations in accordance with the principles of professional ethics and human rights regulations.	Finding information, reading literature	activity scores
Will be able to properly select and apply communication methods. Will be able to effectively communicate and cooperate with professionals from other fields, stakeholders, citizens, will be able to advocate health interests (health advocacy) in an interdisciplinary context on the national and the international scales	Discussions, debates, seminar presentations	activity scores

Content	Contact hours							Individual work: time and assignments	
	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Inter-ship	Contact hours, total	Individual work	Tasks for individual work
1. Legal basis for occupational health.	1	2					3	10	reading of special literature, preparing of working plan
2. Occupational health care system in Lithuania, intersectoral cooperation. Teams in occupational health care.	1	4					5	10	reading of special literature, preparing of working plan
3. 3. Principles of occupational risk assessment. The main harmful factors in the working environment and their effects on health: 3.1 Ergonomic factors 3.2 Physical factors 3.3 Physical factors 3.4 Biological factors 3.5 Psychosocial factors	2	8					10	40	Information search, reading, discussion, debate, problem solving
4. Emerging risks in a changing work environment: stress, violence, professional burnout, work-life balance. Occupational safety and health in the digital age.	2	5					7	10	Information search, reading, discussion, debate, problem solving
5. People and safe behaviour: challenges for motivation. Accidents at work: rights, duties and responsibilities of the State, employers and workers.	1	3					4	10	Information search, reading, discussion, debate, problem solving
6. Occupational diseases in Lithuania. Register of occupational diseases. Identification of occupational diseases. Preventive health checks.	1	2					3	10	Information search, reading, discussion, debate, problem solving
7. Health promotion at work.		3					3	10	Information search, reading, discussion, debate, problem solving
Total	8	27					35	100	

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria
2 tests after each topic	50	by the end of the course	Control tests (closed-ended questions)
Preparing of working plan in the factory	20	by the end of the course	Presentation of the work plan, assessed in terms of whether it meets the real needs of a modern company
Test after all course	30	during the exam session	Closed-ended questions, assessed on whether the answers meet the minimum requirements

Author (-s)	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication	Publishing house or web link
Required reading				

Urbelis A. ir bendr.	2007	Profesinė sveikata.		V.: Vaistų žinios
L.Pilipavičienė, S.Vainauskas	2015	Saugos ir sveikatos kultūros gerinimas įmonėse		Higienos institutas, Vilnius,, 13 p
R.Kungytė, R.Šidagytė	2015	Profilaktiniai darbuotojų sveikatos tikrinimai		Higienos institutas, Vilnius,, 43 p.
Recommended reading				
Barry S. Levy,David H. Wegman at all.	2011	Occupational and Environmental Health: Recognizing and Preventing Disease and Injury. 6th Edition		https://global.oup.com/academic/product/occupational-and-environmental-health-9780195397888?cc=lt&lang=en&#
V. Ivleva	2019	Lanksčių darbo sąlygų sudarymas Lietuvoje veikiančiose įmonėse ir organizacijose Metodinės rekomendacijos Higienos institutas, Vilnius, 2019, 29 p.		https://www.hi.lt/leidiny-560/metodines-rekomendacijos/profesine-sveikata/lanksciu-darbo-salygu-sudarymas-lietuvoje-veikianciose-imonese-ir-organizacijose/?cntnt01page=3
L. Pilipavičienė, S. Vainauskas	2019	Dirbančių asmenų, kuriems prieinamos profesinės sveikatos priežiūros paslaugos, dalies (procentais) rodiklio apskaičiavimas Metodinės rekomendacijos Metodinės rekomendacijos Higienos institutas, Vilnius, 2019, 15 p.		https://www.hi.lt/leidiny-560/metodines-rekomendacijos/profesine-sveikata/dirbanciu-asmenu-kuriems-prieinamos-profesines-sveikatos-prieziuros-paslaugos-dalies-procentais-rodiklio-apskaiciavimas-metodines-rekomendacijos/?cntnt01page=3
L. Pilipavičienė, S. Vainauskas	2019	Mitybos ir fizinio aktyvumo žinių klausimyno taikymas siekiant darbe stiprinti sveikatą Metodinės rekomendacijos Higienos institutas, Vilnius, 2019, 15 p.		https://www.hi.lt/leidiny-560/metodines-rekomendacijos/profesine-sveikata/mitybos-ir-fizinio-aktyvumo-ziniu-klausimyno-taikymas-siekiant-darbe-stiprinti-sveikata/?cntnt01page=3

EMOCINIO INTELEKTO LAVINIMAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
EMOCINIO INTELEKTO LAVINIMAS	

Anotacija
Šio modulio/dalyko tikslas - supažindinti studentus su emocinio intelekto elementais, ugdymo metodikomis ir praktiškai išbandyti jų taikymą.

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: lekt. Anna Kudriašova	VU MF Sveikatos mokslų institutas
Kitas (-i):	M. K. Čiurlionio g. 21/27, Vilnius G. Vilko g. 29 A, Vilnius Akademijos g. 4, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji (bakaluro) pakopa	pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	-	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kr.	133	40	93

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos			
Baigę šį kursą studentai gebės atpažinti emocinio intelekto elementus, bus supažindinti su esminėmis jo ugdymo metodikomis ir praktiniu jų pritaikymu, gebės įsivertinti savo asmeninį emocinį intelektą, parengti jo ugdymo planą.			
Studijų programos studijų siekiniai	Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Bendrosios kompetencijos. Socialiniai gebėjimai. Asmeniniai gebėjimai.	Gebės suprasti savo ir kitų emocijas ir jausmus, žinos kaip jas valdyti. Išmoks motyvacijos metodus. Išugdys teisingą sprendimų priėmimą, gebės efektyviai bendrauti, veiksmingai valdyti stresą. Patobulins savo socialinius įgūdžius.	Paskaitos Grupinės diskusijos Seminariai Praktinis problemų sprendimas Atvejų analizė	Testas.

Dalykinės kompetencijos. Specialieji gebėjimai	Igytas žinias ir praktinius įgūdžius galės sėkmingai taikyti asmeniniame gyvenime, studijų metu bei darbe. Pagerės savikontrolė, produktyvumas, padidės motyvacija veikti, išlavinus emocinį intelektą, aiškiau supras savo stipriąsias ir silpnąsias puses, Padidės savo ir kitų emocijų bei jausmų supratimas, kas ateityje padės susidoroti su skirtingomis situacijomis, Pagerins emociškai intelektualaus lyderio savybes.	Paskaitos Grupinės diskusijos Seminarai Praktinis problemų sprendimas Atvejų analizė	Atvejo pristatymas
---	---	--	--------------------

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas į emocinį intelektą (kas yra EI, emocijų poveikis mūsų gyvenime, kodėl EI yra svarbus, EI nauda gyvenime bei darbe).	4						4	9	Literatūros studijavimas. Situacijų analizė.
2. Penkios emocinio intelekto pamatinės vertybės (savęs pažinimas, savireguliacija, motyvacija, empatija, socialiniai įgūdžiai).	2		2				4	9	
3. Pirmą vertybę (pažinkite save, antroji monetos pusė, AŠ esu geriausias teisėjas).	2		2				4	9	
4. Antra vertybė (emocijos ir kaip jos veikia, emocijų supratimas,	2		2				4	9	

savikontrolė, emocijų valdymas, meditacija ir kitos technikos).								
5. Trečia vertybė (kas yra motyvacija, savarankiška motyvacija, optimizmo ir pesimizmo supratimas, kaip motyvuoti kitus).	2	2				4	9	
6. Ketvirta vertybė (empatija ir užuojauta, empatijos svarba lyderiui, empatijos ugdymas, empatijos ugdymas komandoje).	2	2				4	9	
7. Penkta vertybė (kas yra socialiniai įgūdžiai, nustoti teisti kitus, grįžtamasis ryšys).	2	2				4	9	
8. Verbalinis ir neverbalinis bendravimas (išmokti klausytis, įsiklausymas į neišreikštus poreikius, kūno kalba, kaip pasakyti NE).		4				4	10	
9. Darbas komandoje ir atsakomybės (kaip valdote savo emocijas komandoje, komandos narių supratimas, EI nauda komandoje, ekstrinių situacijų valdymas).		4				4	10	
10. Įgyvendinimas (kaip būti emociškai išlavintu, atvejų analizės, savo situacijos kūrimas)		4				4	10	
Iš viso	16	24				40	93	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Testas	40 %		Testas - vertinamos teorinės žinios. Testą sudaro 30 uždarojo tipo klausimų. Apibraukiant teisingus atsakymus, jų skaičius gali būti nuo vieno - kelių iki visų. Testo vertinimas: 10 balų - Puikios, išskirtinės, visapusiškos žinios ir jų taikymas sprendžiant sudėtingas praktines problemas. Puikiai supranta ir vartoja sąvokas, geba analizuoti jas platesniame dalyko kontekste. Puikus pasirengimas tolesnėms studijoms. Bendrai surinkta balų suma >90 % 9 balai - Tvirtos, geros, visapusiškos žinios ir jų taikymas sprendžiant sudėtingas praktines problemas. Puikiai supranta studijuojamą medžiagą, sąvokas vartoja tinkamai. Labai geras pasirengimas tolesnėms studijoms. Bendrai surinkta balų suma >85 %

			8 balai - Geresnės nei vidutinės žinios ir jų taikymas sprendžiant praktines problemas. Susipažino su privaloma medžiaga. Supranta sąvokas ir principus, juos taiko tinkamai. Geras pasirengimas tolesnėms studijoms. Bendrai surinkta balų suma >75 % 7 balai - Vidutinės žinios, yra neesminių klaidų. Žinias taiko praktinėms problemoms spręsti. Susipažino su pagrindine medžiaga. Supranta ir vartoja sąvokas ir principus. Pakankamas pasirengimas tolesnėms studijoms. Bendrai surinkta balų suma >65 % 6 balai - Žemesnės negu vidutinės žinios, yra klaidų. Žinias taiko nesudėtingoms praktinėms problemoms spręsti. Susipažino su pagrindine medžiaga. Patenkinamai suvokia sąvokas, geba savais žodžiais apibūdinti priimamą informaciją. Patenkinamas pasirengimas tolesnėms studijoms. Bendrai surinkta balų suma >55 % 5 balai - Žinios tenkina minimalius reikalavimus. Žinias taiko nesudėtingoms praktinėms problemoms spręsti. Paprastas įsisavintų sąvokų vardijimas, teksto atpasakojimas. Minimalus pasirengimas tolesnėms studijoms. Bendrai surinkta balų suma >50 % 1-4 balai - Žinios netenkina minimalių reikalavimų. Bendrai surinkta balų suma <50 %
Situacijos analizė	60 %		Vertinamos teorinės žinios bei asmeniniai (gebėjimai pasiūlyti sprendimus sprendžiant situacijos analizę). Situacijos analizę studentas atlieka savarankiškai. Situacijos aprašymas pristatomas raštu ir/ar žodžiu. 20% - situacijos aprašymas. 20% - problemų įžvalga. 20% - problemų sprendimo būdai. 40% - išvados, pasiūlymai ateičiai. Vertinama balais: 10 balų – puikios žinios ir gebėjimai; situacijos analizė puikiai pateikta. Išsamiai aprašyta realistiška situacija, išvardintos visos situacijos problemos, rasti įmanomi problemų sprendimo būdai, pateiktos logiškos, išsamios išvados, pateikti argumentuoti ir įgyvendinami pasiūlymai. 9-8 balai – labai geros/geros žinios ir gebėjimai; situacijos analizė labai gerai/gerai pateikta. Aprašyta situacija, išvardintos kelios situacijos problemos, pateikti keli problemų sprendimo būdai, pateiktos išvados ir pasiūlymai. 7-6 balai – vidutiniškos/patenkinamos žinios ir gebėjimai; situacijos analizėje vidutiniškai/patenkinamai pateikta: situacijos aprašymas, situacijoje esamos problemos, problemų sprendimo būdai, išvados ir pasiūlymai.

			5 balai – silpnos žinios ir gebėjimai; situacijos analizėje silpnai (paviršutiniškai) pateikta: situacijos aprašymas, situacijoje esamos problemos, problemų sprendimo būdai, išvados ir pasiūlymai. 4 balai ir mažiau – netenkinami minimalūs reikalavimai.
Galutinis vertinimas - kaupiamasis pažymys		Sesijos metu	Egzamino kaupiamasis pažymys susideda iš testo vertinimo (K-0,4) ir situacijos analizės vertinimo (K-0,6).

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Daniel Goleman	2005	Emocinis intelektas		
Travis Bradberry, Jean Greaves, Patrick Lencioni	2019	Emocinis intelektas 2.0		
Papildoma literatūra				
David Clark	2018	Emotional Intelligence: A 21-Day Step by Step Guide to Mastering Social Skills, Improve Your Relationships, and Boost Your EQ		

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas					Kodas					
Fiziškai aktyvių asmenų mitybos ypatumai										
Dėstytojas (-ai)			Padalinys (-iai)							
Koordinuojantis: lekt. E. Strazdaitė Kitas (-i): Prof. habil. dr. A. Skurvydas			Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas, Reabilitacijos, fizinės ir sporto medicinos katedra, Santariškių g. 2, LT-08661, Vilnius							
Studijų pakopa		Dalyko (modulio) lygmuo		Dalyko (modulio) tipas						
I pakopa		–		Pasirenkamasis						
Įgyvendinimo forma		Vykdymo laikotarpis		Vykdymo kalba (-os)						
Auditorinė		Pavasario semestras		Lietuvių						
Reikalavimai studijuojančiajam										
Išankstiniai reikalavimai: anglų kalbos mokėjimas B2 lygiu.			Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra.							
Dalyko (modulio) apimtis kreditais		Visas studento darbo krūvis		Kontaktinio darbo valandos		Savarankiško darbo valandos				
5 kreditai		135		48		87				
Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos										
Studentas supras ir žinos moksliniais įrodymais grįstos, visavertės ir subalansuotos mitybos ypatumus ir efektyvių mitybos planų sudarymo principus skirtingu fiziniu aktyvumu pasižymintiems sveikiems ir įvairiomis lėtinėmis ligomis sergantiems asmenims.										
Dalyko (modulio) studijų siekiniai			Studijų metodai		Vertinimo metodai					
Supras moksliniais įrodymais grįstos, visavertės ir subalansuotos mitybos ypatumus skirtingu fiziniu aktyvumu pasižymintiems sveikiems bei širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo sistemos, virškinimo sistemos, kraują gaminančių organų sistemos ligomis sergantiems asmenims.			Informacijos teikimas ir demonstravimas probleminio dėstymo pagrindu. Atvejų analizė pratybų ir seminarų metu, diskusija, minčių lietus, pateiktųjų rengimas, diskusijos mažose grupėse.		Tarpiniai atsiskaitymai Egzaminas					
Supras įvairių maisto produktų, pagrindinių ir papildomų maisto medžiagų bei kitų maisto komponentų reikšmę sveikatai ir lėtinių ligų vystymosi procesams.										
Žinos efektyvaus mitybos plano sudarymo ir jo efektyvumo vertinimo kriterijus skirtingu fiziniu aktyvumu pasižymintiems sveikiems bei neurodegeneracinėmis, onkologinėmis, širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo, virškinimo, kraują gaminančių organų sistemos ligomis sergantiems asmenims.										
Gebės parengti ir įgyvendinti su dieta susijusias, žmogaus amžių ir fizinį aktyvumą atitinkančias edukacines priemones lėtinių ligų prevencijai.										
Gebės rinkti, analizuoti ir sisteminti informaciją, gautą iš skirtingų mokslinės ir informacinės literatūros šaltinių.										
Temos		Kontaktinio darbo valandos				Savarankiškų studijų laikas ir užduotys				
		Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
								8	10	
1. Dietologija ir sveikata. Mityba kaip vienas iš sveikatą stiprinančių ir įtvirtinančių išorinės aplinkos veiksnių. Subalansuotos mitybos samprata ir principai.		4		2	2			8	10	Pasiruošti pratyboms ir seminarui apie subalansuotos mitybos principus. Mokslinės ir informacinės literatūros šaltinių analizė.

2. Sportuojančio asmens mityba. Maisto papildai sportui. Hormonų pusiausvyrą ir fizinis krūvis.	4		2	2			8	10	Pasiruošti pratyboms ir seminarui apie sportuojančio asmens mitybą. Mokslinės ir informacinės literatūros šaltinių analizė.
3. Efektyvios svorio mažinimo mitybos strategijos. Mitybos plano sudarymo aspektai.	4		2	2			8	19	Pasiruošti pratyboms ir seminarui apie efektyvias svorio mažinimo mitybos strategijas. Mokslinės ir informacinės literatūros šaltinių analizė.
4. Mitybos rekomendacijos sergant neurodegeneracinėmis, onkologinėmis, širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo, virškinimo, kraują gaminančių organų sistemos ligomis.	4		8	8			20	40	Pasiruošti pratyboms ir seminarams apie mitybos ypatumus sergant neurodegeneracinėmis, onkologinėmis, širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo, virškinimo, kraują gaminančių organų sistemos ligomis. Mokslinės ir informacinės literatūros šaltinių analizė.
Atsiskaitymai			2	2			4	8	
Iš viso:	16		16	16			48	87	

Vertinimo strategija	Svoris, proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Mokslinė esė (X1)	30	Semestro metu	Esė vertinimo kriterijai ir maksimalūs balai: • pagrindinės tezės aiškumas – 3 balai; • teksto struktūra, dėstymo nuoseklumas – 2 balai; • argumentų parinkimo tikslingumas – 2 balai; • išvadų pagrįstumas (pagrindimas tekste išdėstytais argumentais) – 2 balai; • rašto kalbos kultūra – 1 balas; Esė bendras įvertis apskaičiuojamas sudėjus visų vertinimo sričių balus. Esė įskaitoma surinkus mažiausiai 4,5 balo. Neatsiskaičius, neprileidžiama prie egzamino.
Atvejo analizė: mitybos plano sudarymas ir pristatymas (X2)	30	Semestro metu	Pristatymo vertinimo kriterijai ir maksimalūs balai: • išsamus temos atskleidimas – 3 balai; • gebėjimas pasirinktu požiūriu, tikslingai analizuoti mokslinę literatūrą – 2 balai; • gebėjimas aiškiai ir nuosekliai reikšti mintis, apibendrinti – 1 balas; • gebėjimas išsamiai atsakyti į klausimus – 1 balas; • rašto kalbos kultūra ir terminologija – 1 balas; • šaltinių citavimo taisyklumas – 1 balas; • vizualaus medžiagos pateikimo multimedijos priemonėmis tikslingumas – 1 balas. Pristatymo bendras įvertis apskaičiuojamas sudėjus visų vertinimo sričių balus. Pateiktis įskaitoma surinkus mažiausiai 4,5 balo. Neatsiskaičius, neprileidžiama prie egzamino.
Užduočių atlikimas pratybų ir seminarų metu	įskaita	Semestro metu	Studentas gauna įskaitą už kiekvieną pratybų ir seminarų metu atliktas užduotis. Nedalyvavusieji pratybose ir/ar seminaruose turi galimybę atlikti užduotis semestro pabaigoje paskirtu laiku. Neatsiskaičius už pratybas ir seminarus bei nesurinkus visų įskaitų, studentas neprileidžiamas prie egzamino.
Egzamino vertinimas (X3)	40	Sesijos metu	Studentų įgytos žinios tikrinamos atsiskaitymu raštu. Atsiskaityme pateikiama 30 uždaro ir atviro tipo klausimų iš teorinių paskaitų bei praktinių užsiėmimų medžiagos. Egzamino vertinimas: • 10 (dešimt) – puikiai (95-100 % teisingų atsakymų); • 9 (devyni) – labai gerai (85-94 % teisingų atsakymų); • 8 (aštuoni) – gerai (75-84 % teisingų atsakymų); • 7 (septyni) – vidutiniškai (65-74 % teisingų atsakymų); • 6 (šeši) – patenkinamai (55-64 % teisingų atsakymų); • 5 (penki) – silpnai (45-54 % teisingų atsakymų); • 4 (keturi) – nepakankamai (35-44 % teisingų atsakymų); • 3 (trys) – nepatenkinamai (25-34 % teisingų atsakymų);

			•2 (du) – blogai (15-24 % teisingų atsakymų); •1 (vienas) – nevertintina (< 15 % teisingų atsakymų). Teisingai atsakius į mažiau nei 45 % klausimų, egzaminas laikomas neišlaikytu.
Kaupiamojo įvertinimo balas: $A = 0,3 \cdot X1 + 0,3 \cdot X2 + 0,4 \cdot X3$			

Autoriai	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Rūta Petereit, Edita Gavelienė, Justė Parnauskienė	2023	Dietologijos pagrindai: I dalis	–	Kaunas: Vitae Litera
Albertas Skurvydas	2020	Judesių mokslas: pratimai, mityba, sportas	–	Kaunas: Vitae Litera
Papildoma literatūra				
Rūta Petereit, Edita Gavelienė, Justė Parnauskienė	2023	Dietologijos pagrindai: II dalis	–	Kaunas: Vitae Litera
World Health Organization. Regional Office for the Eastern Mediterranean	2019	Strategy on nutrition for the Eastern Mediterranean Region 2020–2030	–	https://applications.emro.who.int/docs/9789290222996-eng.pdf?ua=1&ua=1&ua=1

COURSE UNIT (MODULE) DESCRIPTION

Course unit (module) title	Code
Leadership and Collaboration in Healthcare: Fostering Effective Interdisciplinary Teams	

Academic staff	Core academic unit(s)
Coordinating: Prof. Dr. Vaiva Hendrixson Others: Prof. Dr. Natalja Istomina, Assoc. Prof. Dr. Indrė Trečiokienė	Department of Physiology, Biochemistry, Microbiology and Laboratory Medicine, Institute of Biomedical Sciences, Faculty of Medicine, Vilnius University; M. K. Čiurlionio g. 21, Vilnius Department of Nursing, Institute of Health Sciences, Faculty of Medicine, Vilnius University; M. K. Čiurlionio g. 21, Vilnius, Vilnius Pharmacy and Pharmacology Center, Institute of Biomedical Sciences, Faculty of Medicine, Vilnius University; Geležinio Vilko g.29a, Vilnius

Study cycle	Type of the course unit
First and second	Elective

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction
Face-to-face, remote, blended (hybrid)	Spring	English

Requisites	
Prerequisites: B2 level English proficiency; prior completion of an introductory course in medicine, pharmacy, nursing, or a similar healthcare or pharmaceutical care course; familiarity with healthcare system legislation	Co-requisites (if relevant): none

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work
5	136	68	68

Purpose of the course unit		
The aim of this course is to equip students with essential knowledge, skills, and attitudes to become proficient leaders, effective collaborators, and strong team players in healthcare environment. By integrating theoretical concepts with practical experience, this course aims to nurture a new generation of healthcare professionals who can navigate the complexities of modern healthcare systems, lead with empathy, collaborate seamlessly, and work cohesively in diverse teams.		
Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
To be able to understand and explain the leadership principles, define various leadership styles and theories applicable in healthcare settings, and to analyze the role of emotional intelligence and self-awareness in effective leadership.	- Lectures (including virtual and pre-recorded) - Seminars	Rubric

- To foster teamwork: understand the importance of teamwork in patient care and safety - To promote a culture of continuous improvement: demonstrate ability to engage in peer-to-peer reflection and feedback; engage in self-reflection. - To demonstrate cultural competence and inclusivity: recognize and appreciate cultural diversity in healthcare contexts - To develop collaborative skills: demonstrate active listening, conflict resolution, and negotiation skills	- Practical assignments in interdisciplinary teams - Peer-to-peer teaching/learning (with supervision and facilitation of the teacher)	Formative assessment: feedback, self-reflections, reports
- To cultivate ethical and professional attitudes: recognize ethical dilemmas in healthcare leadership and collaborate on ethical decision-making; uphold the highest standards of professionalism, integrity, and empathy in all interactions with patients, colleagues, and staff. - To understand the role of technology and data analytics in healthcare leadership and decision-making; utilize healthcare technologies to improve communication, collaboration, and patient outcomes. - To advocate for patient-centered care: understand the importance of patient-centered care and involve patients and their families in decision-making process; advocate for the rights and well-being of patients, ensuring their voices are heard and respected within the healthcare system.	- Small groups discussions - Flipped-classroom - Group work - Independent work	Formative assessment: group project, peer to peer assessment

Content	Contact hours							Individual work: time and assignments	
	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Internship	Contact hours, total	Individual work	Tasks for individual work
1. Introduction to leadership in healthcare: leadership in a healthcare context; theories and styles applicable to healthcare; evolution of leadership in healthcare settings.	2		2					6	Rubric creation, reading literature
2. Building interdisciplinary teams: characteristics of high-performing healthcare teams	2		2					6	
3. Effective communication within teams: communication techniques and tools; overcoming communication barriers in healthcare; case studies on successful team communication.	2		4					6	

4. Conflict resolution in healthcare teams: identifying and understanding sources of conflict; techniques for mediating and resolving conflicts	2		4					6	Scenario writing, preparing for role-play task
5. Cultural competency and diversity: fostering inclusivity and respect in diverse teams; cultural competence in patient care and team interaction; managing diversity: challenges and opportunities.	4		4					6	
6. Team coordination and collaborative decision making: decision-making models in healthcare teams; collaboration for clinical decision making	2		4					6	Working on group project
7. Leadership development and succession planning: identifying and cultivating leadership potential; mentoring and coaching in healthcare; planning for future leadership and team development.	2		4					6	Working on group project
8. Quality improvement and safety: role of teamwork in patient safety and quality improvement; implementing quality improvement initiatives; metrics and evaluation of team-based quality interventions.	2		4					6	Working on group project
9. Legal and ethical considerations for healthcare teams: understanding ethical leadership and its impact; legal responsibilities within healthcare team dynamics; ethical decision making in interdisciplinary settings.	2		4					6	Working on group project
10. Technology and team leadership: digital tools for team collaboration; leading remote and virtual healthcare teams; technology-driven healthcare innovations.	2		4					6	Working on group project
11. Creating sustainable team culture: strategies for long-term team motivation and retention; building a culture of continuous learning and improvement; work-life balance and burnout prevention. Project presentations			8					4	Working on group project
12. Wrap-up of the course: reflections and feedback			2					4	
Total	22		46					68	68

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria
Formative assessment	60%	during semester	The student must be: - Actively involved in discussions and role-playing activities. - Engaged in teamwork, contributing to group projects and team-based assignments. - Able to apply leadership theories and principles to hypothetical scenarios. - Creative, taking initiative, sharing knowledge with classmates, thinking critically, and able to give and receive constructive feedback. - Capable of working both individually and as part of a team in culturally diverse groups. - Able to review, summarize, and present work to classmates. - Competent in identifying, mediating, and resolving conflicts during role-play exercises. - Able to demonstrate self-awareness and identify areas for personal development. Assessments: - Rubric: 20% - Group project: 20% - Peer-to-peer assessment: 20% - Requirements presented with each request. A 10-point grading system is used.
Written paper/self-reflection	40%	during semester	A written assignment will include a Leadership Self-Assessment Report (written paper). Requirements presented during first meeting
Final Summative Assessment	100%	At the end of the course/semester	Final Assessment = (Formative Assessment x 0.6) + (Written Paper x 0.4)

Author (-s)	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication	Publishing house or web link
Required reading				
Neil E. Grunberg	2024	Multidisciplinary Teamwork and Interprofessional Partnerships in Healthcare Settings		https://www.intechopen.com/chapters/1184943
Pauline O'Reilly, Siew Hwa Lee, Madeleine O'Sullivan, Walter Cullen, Catriona Kennedy, Anne MacFarlane	2017	Assessing the Facilitators and Barriers of Interdisciplinary Team Working in Primary Care		https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0177026
Neil E. Grunberg	2024	How to AID Leadership and Followership in Multidisciplinary Healthcare Teams		https://www.intechopen.com/chapters/1178588

Anna T. Mayo, MS and Anita Williams Woolley	2016	Teamwork in Health Care: Maximizing Collective Intelligence via Inclusive Collaboration and Open Communication		https://journalofethics.ama-assn.org/article/teamwork-health-care-maximizing-collective-intelligence-inclusive-collaboration-and-open/2016-09
<u>Annette M. Hintenach</u> , <u>Judith L. Howe</u>	2019	Interprofessional Care: Why Teamwork Matters"		https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-19625-7_39
<u>Stephen A. Spates</u> , <u>Catherine Y. Kingsley</u> <u>Westerman</u> , <u>Leslie A. Laam</u> , <u>Ryan Goke</u>	2020	Exploring Challenges of Hospital Chaplains in Transdisciplinary Teams Stephen A. Spates 1 *, Catherine Y. Kingsley Westerman2, Leslie A. Laam3 and Ryan Goke4		https://www.frontiersin.org/journals/communication/articles/10.3389/fcomm.2020.582626/full
Gary L Kreps	2016	Communication and Effective Interprofessional Health Care Teams		https://clinmedjournals.org/articles/ianhc/international-archives-of-nursing-and-health-care-ianhc-2-051.php
Pauline O'Reilly, Siew Hwa Lee, Madeleine O'Sullivan, Walter Cullen, Catriona Kennedy, Anne MacFarlane	2017	Understanding Teamwork in Rapidly Deployed Interprofessional Teams in Intensive and Acute Care		https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0177026
Recommended reading				
Arleta Anna Franczukowska, Eva Krczal, Christine Knapp, Martina Baumgartner		Examining ethical leadership in health care organizations and its impacts on employee work attitudes: an empirical analysis from Austria		https://www.emerald.com/insight/1751-1879.htm
Jan B. Schmutz, Laurenz L. Meier, Tanja Manser	2019	How Effective is Teamwork Really?		https://bmjopen.bmj.com/content/bmjopen/9/9/e028280.full.pdf
<u>Leah M. Omilion-Hodges</u> , <u>Rebecca Imes</u> , Jennifer Hester	2021	Team and Leader Communication in the Healthcare Context		https://www.frontiersin.org/journals/communication/articles/10.3389/fcomm.2021.669399/full
Christina Pellegrini	2016	Leadership, Communication, and Healthcare: Collaborative Healthcare Teams		https://macsphere.mcmaster.ca/bitstream/11375/20347/1/Pellegrini_Christina_S_2016August_communicationandnewmedia.pdf

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Medicinos istorija: nuo priešistorinių trepanacijų iki modernios ligoninės gimimo	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. Aistis Žalnora Kitas / a (-i): dr. Daiva Milinkevičiūtė-Kastunovič, dr. Eglė Sakalauskaitė-Juodeikienė, lekt. Monika Ramonaitė	Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas, Sveikatos mokslų institutas, Sveikatos etikos, teisės ir istorijos centras

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Vientisųjų studijų (I pakopa)/bakalauro studijos	Laisvai pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Paskaitos ir seminarai	II semestras (pavasario)	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra.	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): gebėjimas skaityti anglų kalba, bazinės pasaulio istorijos žinos yra privalumas.

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kreditai	135 val.	60	75

Dalyko (modulio) tikslas		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentė (-as) s gebės lyginti įvairių epochų, civilizacijų bei kultūrų modernios ir tradicinės medicinos praktikas, suprasti ir įvardinti jų panašumus bei skirtumus, ieškoti sąsajų su šių laikų medicina.	Paskaitos ir iškilusių klausimų aptarimas po paskaitų, diskusijos seminarų metu, pirminių šaltinių analizė, atsakymai į atviro tipo klausimus, pasirinkto meninio filmo iš medicinos istorijos temos peržiūra ir diskusija.	Aktyvumo balų rinkimas seminarų metu.
Studentė (-as) gebės paruošti pranešimą pasirinkta tema, sklandžiai viešai kalbėti, diskutuoti su kolegomis, konstruktyviai išsakyti kritiką ir pagirti.	Pranešimų pristatymas ir aptarimas seminarų metu iš pasirinktų grožinės literatūros kūrinių, aprašančių medicinos istorijai svarbią epochą, gydymo metodą ar ligą, analizė ir diskusija su bendramoksliais bei dėstytoju.	Pranešimo pristatymo vertinimas.
Gebės analizuoti ir kritiškai vertinti informaciją, naudoti studentei (-ui)	Paskaitos ir iškilusių klausimų aptarimas po paskaitų, diskusijos seminarų metu, pranešimų pristatymas ir aptarimas.	Aktyvumo balų rinkimas seminarų metu. Pranešimo pristatymo vertinimas.

)suteiktais mokslo istorijos tyrimų metodikos pagrindais.		
Gebės kryptingai pasirinkti informaciją apie istoriją reprezentuojančius laisvalaikio skaitinius, filmus, organizuojamas mokslines konferencijas.	Diskusijos seminarų metu, ekskursijos į VU Medicinos fakulteto Medicinos istorijos muziejų, Lietuvos medicinos biblioteką, praktiniai darbai.	Aktyvumo balų rinkimas seminarų metu.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Žmogus atranda mediciną: tradicinės medicinos ir ligų atsiradimo prielaidos. Medicinos istorija kaip medicinos humanistinis dalykas ir medicinos istorijos tyrimų specifika. Empirizmas ir natūralizmas medicinoje senovės priešistoriniu periodu, Artimųjų Rytų civilizacijose bei Azijoje: Indijoje ir Kinijoje.	6		6				12	12	Pasiruošti seminarams pagal tematiką, ekskursijos ir kitos seminarų metu numatomos veiklos. Privalomos literatūros skaitymas ir analizė
2. Vakarietiškos medicinos tradicijos susiformavimas ir keturių humorų teorijos įsitvirtinimas. Racionalioji Helenistinė medicina Graikijoje ir Romoje ir jo tęsia Artimuosiuose Rytuose ir Viduramžių Europoje. Medicinos teorija, praktika ir mokymas. Ankstyvosios pandemijos ir jų įveikos strategijos.	6		4				10	10	Pasiruošti seminarams pagal tematiką. Privalomos literatūros skaitymas ir analizavimas Istorinio filmo peržiūra.
3. Medicinos "reformacija" ir naujosios medicinos idėjos bei jų pritaikymas. Medicina Vakarų Europoje Renesanso epochoje iki XVII a. Modernėjančios medicinos teorijos ir praktikos skirtis. Vakarų Europos medicinos pagalbos adaptacija Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje iki 1781 m.	4		4				8	8	Pasiruošti seminarams pagal tematiką. Privalomos literatūros Skaitymas ir analizė
4. Pirmas pranešimų pristatymas ir atsiskaitymas. Ligos ir jų gydymas grožinėje literatūroje nuo senųjų civilizacijų iki XVI-XVII a. sandūros.			4				4	11	Pranešimo-pristatymo paruošimas.
5. Apšvietos laikotarpio idėjos ir praktika. Apšvietos idėjos Vakarų Europoje iki XIX a. pradžios. Apšvietos idėjų adaptacija	4		2				6	6	Pasiruošti seminarams pagal tematiką. Privalomos literatūros skaitymas

Vilniaus universitete. Modernėjantis medicinos mokymas ir klinikinės medicinos atsiradimas.									
6. Modernios medicinos gimimas. Modernios medicinos atsiradimo prielaidos: ląstelės patologijos teorija, bakteriologija, modernūs vaistai. Alternatyvioji medicina. Eksperimentais grįstos medicinos principai. Ligoninės atsiradimas, gydomoji medicina ir visuomenės sveikata Vakarų Europoje ir Lietuvoje. Modernių laikų epidemijos ir jų įveikos strategijos. Socialinė higiena ir eugenika. Karo medicina ir pasiruošimas II Pasauliniam karui.	6		6				12	12	Pasiruošti seminarams pagal tematiką, ekskursijos ir kitos seminarų veiklos. Privalomos literatūros skaitymas ir analizė
7. Moterų medicina ir moterys medicinoje. Moterų ligos, jų gydymas ir moterys medicinoje: nuo priešistorės medicinos iki modernios slaugos gimimo bei pirmųjų gydytojų paruošimo.	2		2				4	5	Pasiruošti seminarams pagal tematiką. Privalomos literatūros skaitymas ir analizė
8. Antras pranešimų pristatymas ir atsiskaitymas. Ligos ir jų gydymas grožinėje literatūroje nuo XIX a. pradžios iki XX a. pabaigos.			4				4	11	Pranešimo-pristatymo paruošimas.
Iš viso:	28		32				60	75	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Pranešimo pristatymas	40 %	Semestro metu	Studentas geba pristatyti pranešimą. Vertinama: 1-10 balais iš 10. Pranešimo vertinimo kriterijai: 1. Privalomos visos struktūrinės dalys (įvadas, dėstymas, išvados, klausimai, literatūros sąrašas), 2. Pranešimo turinys atitinka pranešimo temą, 3. Pranešimo trukmė atitinka numatytą laiką, 4. Sklandus pranešimo pristatymas. Pranešimo trukmė – 20 min., po pranešimo skiriama 10 min. diskusijai.
Aktyvumo balai	10 %	Semestro metu	Semestro eigoje, studentas, dalyvaudamas seminaruose, ekskursijose ir praktiniuose užsiėmimuose, renka aktyvumo taškus. Teisingai atsakant į klausimus, aktyviai diskutuojant viso seminaro metu – gaunamas aktyvumo taškas. Maksimaliai galima surinkti 12+ aktyvumo taškų. Minimaliai – 3+ aktyvumo taškus.
Egzaminas	50 %	Birželio mėn.	Egzamino testas 5 atviro tipo klausimai. Kiekvienas klausimas vertas 2 taškų

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Porter R.	1998	„The Greatest Benefit to Mankind. A Medical History of Humanity From Antiquity to the Present“		London, W. W. Norton & Company https://www.amazon.com/Greatest-Benefit-Mankind-Medical-Humanity/dp/0393319806
Magner L. N.	2005	„A History of Medicine“		Boca Raton, Taylor & Francis Group https://www.abebooks.com/9780824740740/History-Medicine-Second-Edition-Magner-0824740742/plp
Žalnora A.	2021	„Stepono Batoro universiteto veikla sprendžiant Vilniaus krašto visuomenės problemas“		Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla https://www.knygynas.vu.lt/stepono-batoro-universiteto-mf-veikla-sprendziant-vilniaus-krasto-visuomenes
Jakulis M.	2019	„Špitolės Vilniuje: labdara, gydymas ir skurdas XVI-XVIII a.“		Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla https://www.knygynas.vu.lt/spitoles-vilniuje-labdara-gydymas-ir-skurdas-xvi-xviii-a-1
Sakalauskaitė-Juodeikienė E.	2022	„Pamišimas ir epilepsija paūmėja šviečiant mėnesienai. Nervų ligos Vilniuje XIX a. pirmoje pusėje“		Vilnius, Lapas https://www.leidyklalapas.lt/products/pamisimas-ir-epilepsija-paumeja-svieciant-menesienai
Milinkevičiūtė D	2021	„(Ne) pamiršti vardai: Vilniaus Imperatoriškojo Universiteto (1803–1832) profesoriaus Augusto Liudviko Bėcu nuopelnai XIX a. pradžios medicinai“	Sveikatos mokslai 31(2): 183-188	
Ramonaitė M.	2017	„The career of the doctor of medicine and philosophy Stefano Lorenzo Bisio in the Grand Duchy of Lithuania“	Lithuanian historical studies 21:31–59	
Ramonaitė M.	2016	„Vakarų Europos medicinos paslaugų teikimo modelis ir jo pritaikymas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVI–XVIII amžiuje“	Lietuvos istorijos studijos 38: 9–31	

Sakalauskaitė-Juodeikienė E.	2021	„Melancholijos samprata ir gydymas Hildegardos Bingenietės (c. 1098 – 1179) raštuose“	Neurologijos seminarai 25(89): 121-129.	
Sakalauskaitė-Juodeikienė E, Žalnora A.	2017	„ <i>Plica polonica</i> fenomenas XVIII–XIX a. Vilniuje“	Laboratorinė medicina 2(74): 136–142	
Žalnora A.	2011	„Michalas Reicheris ir anatomija Vilniuje 1919-1939“	Medicinos teorija ir praktika 17(1): 131–138	
Sakalauskaitė-Juodeikienė E.	2019	„Solidizmo doktrina ir neurologija Vilniuje XIX-ojo amžiaus pirmoje pusėje“	Neurologijos seminarai 23(82): 202-206.	
Chauchan P.	2016	„Ajurveda: mokslas apie gyvenimą ir sveikatą“		Ajurvedos Akademija https://ajurvedosakademija.lt/leidybos/p-chauhan-ajurveda-mokslas-apie-gyvenima-ir-sveikata/
Papildoma literatūra				
Mika Waltari	2021	"Sinuhė egiptietis"		Tyto alba https://www.knygos.lt/lt/knygos/sinuhe-egiptietis/
Noah Gordon	2022	"Gydytojas. Avicenos mokinyš"		Alma littera https://www.knygos.lt/lt/knygos/gydytojas--avicenos-mokinys-/
Giovanni Boccaccio	1987, 2010	"Dekameronas"		Vaga, Tyto alba https://www.knygos.lt/lt/knygos/dekameronas/
Oliver Pötzsch	2012	„Koriko duktė“		Obuolys https://www.knygos.lt/lt/knygos/koriko-dukte/
Hannah Kent	2017	„Gerieji žmonės“		Baltos lankos https://www.knygos.lt/lt/knygos/gerieji-zmones/ https://www.baltoslankos.lt/gerieji-zmones
Jozefas Frankas	2013	„Vilnius XIX amžiuje: atsiminimai“		Mintis https://www.knygos.lt/lt/knygos/vilnius---xix-amziuje-atsiminimai/
Thomas Mann	1988	"Daktaras Faustas"		Vaga https://www.knygos.lt/lt/knygos/daktaras-faustas-pasaulines-literaturos-biblioteka/
Mary Beth Keane	2020	„Šiltinė“		Baltos lankos https://www.knygos.lt/lt/knygos/siltine-/
Robert Schneider	1996	"Miego brolis"		Tyto alba https://www.knygos.lt/lt/knygos/miego-brolis/
Ken Kesey	2021	"Skrydis virš gegutės lizdo"		Trigrama https://www.knygos.lt/lt/knygos/skrydis-virs-gegutes-lizdo/

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Savižudybių psichosocialinės problemos ir prevencijos galimybės	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): lekt. Kamilė Pociūtė Kitas / a (-i): prof. dr. S. Lesinskienė, doc. dr. G. Bulotienė, lekt. dr. Asta Dervinytė-Bongarzoni, lekt. Rokas Šambaras, lekt. Vilma Andrejauskienė, lekt. Paulina Kiškytė	VU MF KMI Psichiatrijos klinika Lekt. Kamilė Pociūtė Čiurlionio g. 21, 121 kab. Vilnius, LT-01112 el. paštas: kamile.pociute@mf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Paskaitos, seminarai nuotoliu ir savarankiškas darbas	Pavasario ir rudens semestrai	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: mokėti anglų kalbą B1 lygiu	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas		
Įgyti mokslinių žinių apie biologinius, psichologinius ir socialinius suicido ir savižalos etiologinius, intervencijos bei prevencijos veiksnius; ugdyti gebėjimą atpažinti suicido riziką ir nukreipti pagalbos.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai įgys mokslinių žinių apie suicido ir savižalos etiologinius, rizikos veiksnius, vystymąsi, pasekmes, pagalbos galimybes, prevencijos principus. Išmanys suicidiškumo aspektų skirtumus tarp lyčių, kultūrų, amžiaus grupių, psichikos ir lėtinėmis somatinėmis ligomis sergančių asmenų. Įgys žinių apie įspėjamuosius suicido ženklus, pokalbio su savižudybės krizę patiriančių žmogumi bazinius principus. Įgys žinių reikalingų emocinei gerovei ugdyti bei emocinei paramai suteikti.	Paskaitos Seminarai Pateiktų užduočių sprendimas ir aptarimas seminarų metu Literatūros bei vaizdinės medžiagos studijavimas ir aptarimas Atvejų analizė ir aptarimas Įgūdžių diskusijose ugdymas Grupinis darbas Savarankiškas darbas	Egzaminas - teorinių žinių vertinimas raštu (testas) Aktyvus darbas seminarų metu (paskirtų užduočių atlikimas, aktyvus dalyvavimas diskusijose)

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas
1. Savižudybės fenomenologija ir epidemiologija. Kelias nuo suicidinių minčių iki suicidinio bandymo. Mitai, stigma, nuostatos. Suicidinis elgesys vaikų, paauglių ir suaugusiųjų amžiuje. Suicidinis elgesys tarp onkologinių bei kitomis lėtinėmis ligomis sergančių pacientų. Kultūriniai skirtumai bei skirtumai tarp lyčių. Suicidinio elgesio pichosocialinės pasekmės.	4		5				9	15
2. Savižala ir savižalos būdai, tiesioginė, netiesioginė savižala, klasifikacija. Savižalos dinamika gyvenimo eigoje. Savižalos funkcijos. Savižalos mechanizmo teorijos, biopsichosocialinių priežasčių samprata. Baziniai pagalbos principai.	4		6				10	15
3. Suicido proceso teorijos. Genetiniai, neurobiologiniai, raidos, socialiniai, kognityviniai ir kiti suicidiškumo aspektai. Psichiatriniai sutrikimai ir suicidiškumas. Suicido rizikos ir apsauginiai veiksniai.	4		6				10	15
4. Suicido atpažinimas, įspėjamieji ženklai, įvertinimas, rizikos laipsnio nustatymas. Prevencija ir intervencija. Psichologinės ir farmakologinės pagalbos principai. Saugumo planas. Kontakto mezgimas, nukreipimas, informacijos suteikimas. Artimojo savižudybė, gedulas, pagalbos principai artimajam.	4		6				10	15
5. Emocijų reguliacija, atsparumas, streso samprata, savipagalbos būdai. Perdegimas, rizikos veiksniai, prevencijos galimybės, pagalba. Emocijų reguliacijos įgūdžių lavinimas. Dėmesingumo įgūdžiai. Tarpasmeninių santykių kūrimo įgūdžiai. Distreso toleravimo įgūdžiai. Psichologinės, psichoterapinės, psichiatrinės pagalbos galimybės Lietuvoje.	3		6				9	22
Iš viso	19		29				48	82

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas – testas raštu	80 %	Pabaigus kursą	Teste raštu pateikiama 20 uždary klausimų su atsakymo variantais, iš kurių vienas yra teisingas. Bendras balų skaičius keičiamas į pažymį pagal toliau pateiktą schemą: 8: 19-20 teisingų atsakymų

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
			7: 16-18 teisingų atsakymų 6: 13-15 teisingų atsakymų 5: 10-12 teisingų atsakymų 4: 7-9 teisingų atsakymų 3: 5-6 teisingų atsakymų 2: 3-4 teisingų atsakymų 1: 0-2 teisingų atsakymų
Darbas seminarų metu	20 %	Semestro metu	Vertinamas studentų aktyvumas pagal toliau pateiktą schemą: 0: nedalyvauja arba beveik nedalyvauja diskusijose, praleido daugiau nei trečdalį paskaitų ir seminarų 1: mažai dalyvauja diskusijose, atsako į užduodamus klausimus, bet neužduoda papildomų klausimų 2: aktyviai dalyvauja diskusijose, atlieka paskirtas užduotis, užduoda papildomus klausimus

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
David A. Jobes	2019	CAMS sistema. Savižudybių rizikos valdymas bendradarbiaujant		https://tuesi.lt/wp-content/uploads/2022/09/CAMS_sistema_Savizudybiu_rizikos_valdymas_elektronis.pdf
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija	2023	Dėl Nacionalinio savižudybių prevencijos veiksmų 2020–2024 metų plano patvirtinimo		https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/25d91842f28811eab72ddb4a109da1b5/asr
A. Ūsienė, Ž. Našlėnė	2023	Visuomenės sveikatos netolygumai 2023, Nr. 3(49). Savižudybės Lietuvoje 2010–2022 m.		Higienos institutas
Matthew K. Nock	2017	The Oxford Handbook of Suicide and Self-Injury		Oxford University Press
T. Jans ir kiti	2018	Suicide and Self-harming Behaviour (IACAPAP)		https://iacapap.org/_Resources/Persistent/94537deaa193a47344a3091780fde96a1af68bb8/E.4-Suicide-update-2018.pdf
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija	2022	Dėl Pagalbos savižudybės grėsmę patiriantiems, savižudybės krizę išgyvenantiems ir savižudybės krizę išgyvenusiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo		https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4488a5b040f311edbf47f0036855e731
E. Kučinskaitė	2017	Be pavadinimo Nusižudžiusiųjų artimųjų istorijos, padedančios išgyventi.		Alma Littera
Internetinę svetainę administruoja: Higienos instituto Psichikos sveikatos centro Savižudybių prevencijos skyrius	2018	Tu esi		https://tuesi.lt/
E. Žilinskas ir S. Lesinskienė	2023	Suicide literacy and attitudes toward psychological help-seeking: a cross-sectional study of students		https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/03000605231172452?icid=int.sj-abstract.citing-articles.7

C. Nuij ir kiti	2021	Safety planning-type interventions for suicide prevention: meta-analysis		https://www.cambridge.org/core/journals/the-british-journal-of-psychiatry/article/safety-planningtype-interventions-for-suicide-prevention-metaanalysis/D6ED382A1C3F5CD29E56AED0557A8235
Papildoma literatūra				
Christine Yu Moutier ir kiti	2021	Suicide Peršventino: Stahl's Handbooks		Cambridge University Press
K. Michel ir kiti	2015	Assip -attempted Suicide Short Intervention Program: A Manual for Clinicians	1	Hogrefe & Huber
Kees van Heeringen	2018	The Neuroscience of Suicidal Behavior		Cambridge University Press
Rasa Borodina	2020	16 gydančių istorijų: kai gyvenimas užknisa		Tobulėjimo projektai
J.Benjamin, B.Pfluger	2019	Nepažįstamas ant tilto: mano kelionė iš nevilties į viltį		Sofoklis
I. Juodkūnė	2019	Rytoj vėl patekės saulė		Alma Littera
Pasaulio sveikatos organizacija	2019	Tarptautinė ligų klasifikacija, vienuoliktasis leidimas		https://icd.who.int/en
S. Lesinskienė ir kiti	2022	Analysis of Attempted Suicide in a Pediatric Setting: Extracted Notes for Clinical Practice and Complexity of Help		https://www.mdpi.com/1660-4601/19/14/8604
G. Bulotienė ir K. Pociūtė	2019	Interventions for Reducing Suicide Risk in Cancer Patients: A Literature Review		https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7909181/

STUDIJŲ DALYKO / CIKLO / MODULIO APRAŠAS

Dalyko / ciklo / modulio pavadinimas	Kodas
Sisteminės literatūros apžvalgos medicinoje. Nuo ko pradėti?	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): Prof. Jolanta Dadonienė	Medicinos fakulteta, Sveikatos mokslų institutas, Visuomenės sveikatos katedra M. K. Čiurlionio g. 21/27, LT-03101, Vilnius Koordinuojančio dėstytojo elektroninis paštas: jolanta.dadoniene@mf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko / Ciklo / Modulio tipas
Magistro studijos/Vientisosios studijos 8 semestras	Individualios studijos

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
mišrioji praktika E mokymas	Antros pakopos studijų (magistro) pirmi metai (ruduo) Vientisųjų studijų penktieji studijų metai (ruduo)	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Išklaustas kursas Įvadas į mokslinius tyrimus ir įrodymais grįstą mediciną Geros anglų kalbos žinios	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Pageidautina būti išklaustas: Vidaus ligų propedeutika; Visuomenės sveikata ir sveikatos vadyba;

Dalyko / Ciklo / Modulio apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kreditai	135	33	102

Dalyko / Ciklo / Modulio tikslas		
Šio modulio tikslas yra išmokyti studentus efektyviai ir prasmingai sistematizuoti literatūros paiešką ir gauti moksliskai vertingus rezultatus, atliepiančius į iškeltą klausimą ar problemą panaudojant literatūros šaltinius. Ugdyti studentų gebėjimą dirbti efektyviai ir kritiškai vertinti literatūrą, bei susipažinti su įrodymais pagrįstos medicinos principais.		
Dalyko / Ciklo / Modulio studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- Pademonstruoti žinias apie mokslinių tyrimų biomedicinoje privalumus ir trūkumus bei suprasti kas yra sisteminės apžvalgos ir jų vietą mokslinių tyrimų hierarchijoje - Įsisavinti sisteminių apžvalgų atlikimo metodologiją ir jų rašymo specifiškumą	Pagrindinis studijų metodas – į problemą orientuotas ir projektu grįstas mokymas. Pirmojo užsiėmimo metu studentai pasirenka sisteminės apžvalgos temą ir rutulioja ją viso kurso metu. Studentai mokosi naudodami: - Vaizdo paskaitas - Vaizdinę pratybų medžiagą - Studijuodami sektinus pavyzdžius	Bus taikomas formuojamasis vertinimas, kai aptariamos kiekvieno užsiėmimo metu atliktos užduotys. Grįžtamasis ryšys bus įgyvendintas kiekvieno užsiėmimo metu. Diskutuojama su studentu jo atlikto darbo įvairūs aspektai. Parengtas sisteminės apžvalgos rankraštis yra šio kurso svarbiausias vertinamasis rezultatas.

- Gebėti praktiškai naudoti įrodymais pagrįstos medicinos principus - Gebėti naudotis duomenų bazėmis ir tinkamais šaltiniais sisteminių apžvalgų atlikimo eigoje - Mokėti tinkamai atrinkti mokslinę literatūrą, taupant savo laiką ir neprarandant turinio vertės - Generuoti moksliškai pagrįstą išvadą ruošiant sisteminę apžvalgą kaip mokslo tiriamąjį darbą - Įgyti kompetencijas pritaikyti savo sukauptas žinias savo praktikoje	- Atlikdami praktines užduotis - Atlikdami savikontrolės testai - Pagal nuorodas į kitus video šaltinius gretindami galimus užduoties sprendimo būdus. - Diskutuodami tarpusavyje ir su dėstytoju	
---	--	--

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Moksliniai tyrimai biomedicinoje, jų privalumai ir trūkumai	2						2	20	Pateiktos literatūros vertinimas pagal tyrimo tipą. Šiame sande pateiktos literatūros analizė
2. Kuo skiriasi sisteminės apžvalgos nuo literatūros apžvalgos ir kaip formuluoti sisteminės apžvalgos klausimą?	2						2	10	Naratyvinės ir sisteminės apžvalgos skirtumų supratimas analizuojant literatūros šaltinius
3. Kas yra sisteminės apžvalgos protokolas?		2					2	20	Iškelti mokslinę problemą medicinoje ar visuomenės sveikatoje ir ją suformuluoti klausimo formoje.
4. Kaip formuoti užklausą? Kas yra PICO?		2					2	10	Pateikti sisteminės apžvalgos protokolą pagal suformuotą klausimą
5. Kas yra PRISMA metodas?		2	4				6	10	Mokslinės literatūros šaltinių paieška Mokslinė literatūros atranka pagal PRISMA metodą.
6. Kur saugoti pirminius šaltinius?		2	4				6	10	Zotero ar kitos bibliografinės programos įsisavinimas.
7. Kaip ekstraguoti studijų rezultatus?		2	4				6	10	Mokslinės literatūros šaltinių analizė ir suradimas duomenų charakterizuojančius studijų dalyvius

8. Kaip charakterizuoti pirminius šaltinius ir kaip vertinti jų kokybę?			4				4	4	Mokslinės literatūros skaitymas ir rezultatų ištraukimas. Kritinio vertinimo taikymas.
9. Kada ir kaip atlikti metaanalizę?			2				2	4	Darbo su metaanalizės programa įgūdžių tobulinimas.
10. Kas tai įrodymais pagrįsta medicina ir nuo ko priklauso išvadų stiprumas?			1				1	4	Informacijos paieška, mokslinės literatūros skaitymas
Iš viso	4	10	19				33	102	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminarų metu	20	Kurso metu	Vertinama dalyvavimas diskusijoje kiekvieno užsiėmimo metu, kelia klausimus ir problemas, stengiasi jas spręsti. Vertinimas naikinamas, jei praleista daugiau nei 1/3 seminarų.
Rašto darbas	80	iki gruodžio 1 d.	Vertinami šie sisteminės apžvalgos aspektai: rankraščio struktūra, atitinkanti straipsnio struktūrą, yra visos reikiamos dalys: įvadas, metodai, studijų charakteristika, tinkama studijų rezultatų analizė, tinkama diskusija su kitais autoriais. tinkamas šaltinių pateikimas ir jų citavimas. Rašymo stiliaus aiškumas ir lingvistinė kultūra. teisingų ir pagrįstų išvadų formulavimas. Nepateikus darbo testo laikymas negalimas
<i>Įskaita</i>	100		Įskaityta/neįskaityta
Galutinis ciklo (modulio) vertinimas – įskaityta / neįskaityta, atsižvelgus į visų vertinimo strategijos dalių suminį vertinimą.			

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
<i>Nurodomi tie šaltiniai, kuriuos studentas privalo perskaityti. Šios literatūros apimtys yra ribojamos priklausomai nuo dalykui (moduliui) skirtų kreditų.</i>				
Piper RJ.	2013	How to write a systematic literature review: a guide for medical students.	National AMR, fostering medical research.	https://by.t.lt/IOIVO
Bolderston A.	2008	Writing an Effective Literature Review	J Med Imaging Radiat Sci	2008 Jun;39(2):86–92.
Papildoma literatūra				
<i>Papildomos literatūros apimtys nėra ribojamos.</i>				
https://www.coursera.org/learn/systematic-review/lecture/bzdVw/welcome-to-systematic-reviews-and-meta-analysis				Jhon Hopkins Institute 2010
...				

COURSE UNIT (MODULE) DESCRIPTION

Course unit (module) title	Code
Systemic literature review in medicine. Where to start?	

Academic staff	Core academic unit(s)
Coordinating: <i>Prof Jolanta Dadonienė</i> Other:	Institute of Health Sciences, Department of Public Health M. K. Čiurlionio g. 21/27, LT-03101, Vilnius <i>jolanta.dadoniene@mf.vu.lt</i>

Study cycle	Type of the course unit
Master studies Integrated studies 8 th semester	Individual studies

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction
E learning Mixed practice methods	Integrated studies 8 semester	English

Requisites	
Prerequisites: Having passed Introduction to research and evidence based medicine	Co-requisites (if relevant): Preferably passed: Propedeutics of internal medicine Public health and health management

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work
5 credits	135	33	102

Purpose of the course unit		
The aim of this module is to teach students effectively and meaningfully systematize the literature search and to obtain scientifically valuable results that respond to the raised question or problem by using literature sources. To develop the ability of students work effectively and critically evaluate the literature, also to familiarize with the principles of evidence-based medicine.		
Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
Demonstrate knowledge of the advantages and disadvantages of biomedical research and understand what systematic reviews are and their place in the research hierarchy	The main study method is problem-oriented and project-based teaching. During the first session, students choose a systematic review topic and continue with it throughout the course. The students learn by using • Visual exercise material • Video lectures • Studying role models • Performing practical tasks • Performing self-control tests • According to links to other video sources, comparing possible ways of solving the task. • Discussing with each other and with the teacher	The tasks completed in each session are discussed. Feedback will be implemented during each session. Various aspects of the work will be discussed with the student. The completed systematic review manuscript is the most important outcome of this course.

To learn the methodology of conducting systematic reviews and the specificity of their writing		
Be able to apply the principles of evidence-based medicine in practice		
Be able to use databases and appropriate sources in conducting systematic reviews		
To learn how properly select scientific literature, saving your time and not losing the value of the content		
Generate a scientifically based conclusion by preparing a systematic review as a scientific research paper		
To acquire competences to apply the accumulated knowledge in daily practice		

Content	Contact hours							Individual work: time and assignments	
	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Internship	Contact hours, total	Individual work	Tasks for individual work
1. Research in biomedicine: advantages and disadvantages of the studies	2						2	20	Evaluation of the presented literature according to the type of study. Analysis of the literature presented in this course description.
2. Difference between a systematic review and a narrative literature review and how to formulate a systematic review question?	2						2	10	Understandin the differences between narrative and systematic review by finding the appropriate examples.
3. Protocol of a systematic review		2					2	20	Formulating the problem in medicine or public health and raising the appropriate question.
4. What is PICO and where to use it?		2					2	10	Writing a systematic review protocol responding to the raised question.
5.What is PRISMA method?		2	4				6	10	Understanding eligibility process of the studies using PRISMA methods
6. Saving the primary resourses		2	4				6	10	Bibliography management programmms. Saving references in ZOTERO.
7. How to extract the results of the studies?		2	4				6	10	Extracting the characterization features from the studies
8. Characterization of primary resourses and their critical evaluation			4				4	4	Extracting the results from the studies and

									applying the critical approach.
9. How to conduct metaanalysis?			2				2	4	Improving the skills of working with the meta-analysis program.
10.Principles of evidence based medicine and how strong are conclusions derived from the studies?			1				1	4	Working with study eamples.
Total	4	10	19				33	33	

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria
Activities during seminars	20	During the course .	Participation in the discussion during each session, raising questions and problems, trying to solve them. The evaluation is canceled if more than 1/3 of the seminars are missed.
Written work	80	Before December the first	The following aspects of the systematic review are evaluated: the structure of the manuscript, corresponding to the structure of the article, contains all the necessary parts: introduction, methods, study characteristics, appropriate analysis of study results, appropriate discussion with other authors. proper presentation and citation of sources. Clarity of writing style and linguistic culture. Formulating correct and reasonable conclusions.
Credit	100		YES/NO

Author (-s)	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication	Publishing house or web link
Required reading				
Piper RJ.	2013	How to write a systematic literature review: a guide for medical students.	National AMR, fostering medical research.	https://byt.lt/IOiVO
Bolderston A.	2008	Writing an Effective Literature Review	J Med Imaging Radiat Sci	2008 Jun;39(2):86–92.
Recommended reading				
https://www.coursera.org/learn/systematic-review/lecture/bzdVk/welcome-to-systematic-reviews-and-meta-analysis				Jhon Hopkins Institute 2010

STUDIJŲ DALYKO / CIKLO / MODULIO APRAŠAS

Dalyko / ciklo / modulio pavadinimas	Kodas
Sisteminės literatūros apžvalgos visuomenės sveikatoje. Nuo ko pradėti?	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): Prof. Jolanta Dadonienė	Medicinos fakultetas, Sveikatos mokslų institutas, Visuomenės sveikatos katedra M. K. Čiurlionio g. 21/27, LT-03101, Vilnius Koordinuojančio dėstytojo elektroninis paštas: jolanta.dadoniene@mf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko / Ciklo / Modulio tipas
Visuomenės sveikatos Bakalauro studijos	Individualios studijos

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
mišrioji praktika E mokymas	6 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Išklausytas kursas Mokslinių tyrimų pagrindai ir biostatistika Geros anglų kalbos žinios	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko / Ciklo / Modulio apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kreditai	135	33	102

Dalyko / Ciklo / Modulio tikslas

Šio modulio tikslas yra išmokyti studentus efektyviai ir prasmingai sistematizuoti literatūros paiešką ir gauti moksliskai vertingus rezultatus, atliepiančius į iškeltą klausimą ar problemą panaudojant literatūros šaltinius. Ugdyti studentų gebėjimą dirbti efektyviai ir kritiškai vertinti literatūrą, bei susipažinti su įrodymais pagrįstos medicinos principais.

Dalyko / Ciklo / Modulio studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- Pademonstruoti žinias apie mokslinių tyrimų biomedicinoje privalumus ir trūkumus bei suprasti kas yra sisteminės apžvalgos ir jų vietą mokslinių tyrimų hierarchijoje - Įsisavinti sisteminių apžvalgų atlikimo metodologiją ir jų rašymo specifiškumą	Pagrindinis studijų metodas – į problemą orientuotas ir projektu grįstas mokymas. Pirmojo užsiėmimo metu studentai pasirenka sisteminės apžvalgos temą ir rutulioja ją viso kurso metu. Studentai mokosi naudodami: - Vaizdo paskaitas - Vaizdinę pratybų medžiagą - Studijuodami sektinus pavyzdžius	Bus taikomas formuojamasis vertinimas, kai aptariamos kiekvieno užsiėmimo metu atliktos užduotys. Grįžtamasis ryšys bus įgyvendintas kiekvieno užsiėmimo metu. Diskutuojama su studentu jo atlikto darbo įvairūs aspektai. Parengtas sisteminės apžvalgos rankraštis yra šio kurso svarbiausias vertinamasis rezultatas.

- Gebėti praktiškai naudoti įrodymais pagrįstos medicinos principus - Gebėti naudotis duomenų bazėmis ir tinkamais šaltiniais sisteminių apžvalgų atlikimo eigoje - Mokėti tinkamai atrinkti mokslinę literatūrą, taupant savo laiką ir neprarandant turinio vertės - Generuoti moksliškai pagrįstą išvadą ruošiant sisteminę apžvalgą kaip mokslo tiriamąjį darbą - Įgyti kompetencijas pritaikyti savo sukauptas žinias savo praktikoje	- Atlikdami praktines užduotis - Atlikdami savikontrolės testai - Pagal nuorodas į kitus video šaltinius gretindami galimus užduoties sprendimo būdus. - Diskutuodami tarpusavyje ir su dėstytoju	
---	--	--

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Moksliniai tyrimai biomedicinoje, jų privalumai ir trūkumai	2						2	20	Pateiktos literatūros vertinimas pagal tyrimo tipą. Šiame sande pateiktos literatūros analizė
2. Kuo skiriasi sisteminės apžvalgos nuo literatūros apžvalgos ir kaip formuluoti sisteminės apžvalgos klausimą?	2						2	10	Naratyvinės ir sisteminės apžvalgos skirtumų supratimas analizuojant literatūros šaltinius
3. Kas yra sisteminės apžvalgos protokolas?		2					2	20	Iškelti mokslinę problemą medicinoje ar visuomenės sveikatoje ir ją suformuluoti klausimo formoje.
4. Kaip formuoti užklausą? Kas yra PICO?		2					2	10	Pateikti sisteminės apžvalgos protokolą pagal suformuotą klausimą
5. Kas yra PRISMA metodas?		2	4				6	10	Mokslinės literatūros šaltinių paieška Mokslinė literatūros atranka pagal PRISMA metodą.
6. Kur saugoti pirminius šaltinius?		2	4				6	10	Zotero ar kitos bibliografinės programos įsisavinimas.
7. Kaip ekstraguoti studijų rezultatus?		2	4				6	10	Mokslinės literatūros šaltinių analizė ir suradimas duomenų charakterizuojančius studijų dalyvius

8. Kaip charakterizuoti pirminius šaltinius ir kaip vertinti jų kokybę?			4				4	4	Mokslinės literatūros skaitymas ir rezultatų ištraukimas. Kritinio vertinimo taikymas.
9. Kada ir kaip atlikti metaanalizę?			2				2	4	Darbo su metaanalizės programa įgūdžių tobulinimas.
10. Kas tai įrodymais pagrįsta medicina ir nuo ko priklauso išvadų stiprumas?			1				1	4	Informacijos paieška, mokslinės literatūros skaitymas
Iš viso	4	10	19				33	102	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminarų metu	20	Kurso metu	Vertinama dalyvavimas diskusijoje kiekvieno užsiėmimo metu, kelia klausimus ir problemas, stengiasi jas spręsti. Vertinimas naikinamas, jei praleista daugiau nei 1/3 seminarų.
Rašto darbas	80	iki gruodžio 1 d.	Vertinami šie sisteminės apžvalgos aspektai: rankraščio struktūra, atitinkanti straipsnio struktūrą, yra visos reikiamos dalys: įvadas, metodai, studijų charakteristika, tinkama studijų rezultatų analizė, tinkama diskusija su kitais autoriais. tinkamas šaltinių pateikimas ir jų citavimas. Rašymo stiliaus aiškumas ir lingvistinė kultūra. teisingų ir pagrįstų išvadų formulavimas. Nepateikus darbo testo laikymas negalimas
<i>Įskaita</i>	100		Įskaityta/neįskaityta
Galutinis ciklo (modulio) vertinimas – įskaityta / neįskaityta, atsižvelgus į visų vertinimo strategijos dalių suminį vertinimą.			

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
<i>Nurodomi tie šaltiniai, kuriuos studentas privalo perskaityti. Šios literatūros apimtys yra ribojamos priklausomai nuo dalykui (moduliui) skirtų kreditų.</i>				
Piper RJ.	2013	How to write a systematic literature review: a guide for medical students.	National AMR, fostering medical research.	https://by.t.lt/IOIVO
Bolderston A.	2008	Writing an Effective Literature Review	J Med Imaging Radiat Sci	2008 Jun;39(2):86–92.
Papildoma literatūra				
<i>Papildomos literatūros apimtys nėra ribojamos.</i>				
https://www.coursera.org/learn/systematic-review/lecture/bzdVk/welcome-to-systematic-reviews-and-meta-analysis				Jhon Hopkins Institute 2010
...				

COURSE UNIT (MODULE) DESCRIPTION

Course unit (module) title	Code
Systemic Literature Review in Public Health. Where to start?	

Academic staff	Core academic unit(s)
Coordinating: <i>Prof Jolanta Dadonienė</i> Other:	Institute of Health Sciences, Department of Public Health <i>M. K. Čiurlionio g. 21/27, LT-03101, Vilnius</i> <i>jolanta.dadoniene@mf.vu.lt</i>

Study cycle	Type of the course unit
Bachelor degree in Public Health	Individual studies

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction
E learning Mixed practice methods	6 semester	English

Requisites	
Prerequisites: Research methods and biostatistics	Co-requisites (if relevant):

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work
5 credits	135	33	102

Purpose of the course unit
The aim of this module is to teach students effectively and meaningfully systematize the literature search and to obtain scientifically valuable results that respond to the raised question or problem by using literature sources. To develop the ability of students work effectively and critically evaluate the literature, also to familiarize with the principles of evidence-based medicine.

Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
Demonstrate knowledge of the advantages and disadvantages of biomedical research and understand what systematic reviews are and their place in the research hierarchy	The main study method is problem-oriented and project-based teaching. During the first session, students choose a systematic review topic and continue with it throughout the course. The students learn by using • Visual exercise material • Video lectures • Studying role models • Performing practical tasks • Performing self-control tests • According to links to other video sources, comparing possible ways of solving the task. • Discussing with each other and with the teacher	The tasks completed in each session are discussed. Feedback will be implemented during each session. Various aspects of the work will be discussed with the student. The completed systematic review manuscript is the most important outcome of this course.
To learn the methodology of conducting systematic reviews and the specificity of their writing		

Be able to apply the principles of evidence-based medicine in practice		
Be able to use databases and appropriate sources in conducting systematic reviews		
To learn how properly select scientific literature, saving your time and not losing the value of the content		
Generate a scientifically based conclusion by preparing a systematic review as a scientific research paper		
To acquire competences to apply the accumulated knowledge in daily practice		

Content	Contact hours							Individual work: time and assignments	
	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Internship	Contact hours, total	Individual work	Tasks for individual work
1. Research in biomedicine: advantages and disadvantages of the studies	2						2	20	Evaluation of the presented literature according to the type of study. Analysis of the literature presented in this course description.
2. Difference between a systematic review and a narrative literature review and how to formulate a systematic review question?	2						2	10	Understandin the differences between narrative and systematic review by finding the appropriate examples.
3. Protocol of a systematic review		2					2	10	Formulating the problem in medicine or public health and raising the appropriate question.
4. What is PICO and where to use it?		2					2	10	Writing a systematic review protocol responding to the raised question.
5.What is PRISMA method?		2	4				6	10	Understanding eligibility process of the studies using PRISMA methods
6. Saving the primary resources		2	4				6	10	Bibliography management programmes. Saving references in ZOTERO.
7. How to extract the results of the studies?		2	4				6	10	Extracting the characterization features from the studies
8. Characterization of primary resources and their critical evaluation			4				4	4	Extracting the results from the studies and applying the critical approach.
9. How to conduct metaanalysis?			2				2	4	Improving the skills of working with the

									meta-analysis program.
10.Principles of evidence based medicine and how strong are conclusions derived from the studies?			1				1	4	Working with study eamples.
Total	4	10	19				33	102	

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria
Activities during seminars	20	During the course .	Participation in the discussion during each session, raising questions and problems, trying to solve them. The evaluation is canceled if more than 1/3 of the seminars are missed.
Written work	80	Before December the first	The following aspects of the systematic review are evaluated: the structure of the manuscript, corresponding to the structure of the article, contains all the necessary parts: introduction, methods, study characteristics, appropriate analysis of study results, appropriate discussion with other authors. proper presentation and citation of sources. Clarity of writing style and linguistic culture. Formulating correct and reasonable conclusions.
Credit	100		YES/NO

Author (-s)	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication	Publishing house or web link
Required reading				
Piper RJ.	2013	How to write a systematic literature review: a guide for medical students.	National AMR, fostering medical research.	https://byt.lt/IOiVO
Bolderston A.	2008	Writing an Effective Literature Review	J Med Imaging Radiat Sci	2008 Jun;39(2):86–92.
Recommended reading				
https://www.coursera.org/learn/systematic-review/lecture/bzdVvk/welcome-to-systematic-reviews-and-meta-analysis				Jhon Hopkins Institute 2010

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Stresas ir jo valdymo būdai	

Anotacija			
Šis dalykas suteiks studentams žinių apie stresą, jo reakcijas ir poveikį žmogaus organizmui. Dalyke bus apžvelgiamos streso valdymo metodikos, ilgalaikės streso prevencijos strategijos, taip pat bus mokomasi psichologinio atsparumo, problemų sprendimo įgūdžių. Dalykas apims ne tik teorinius, bet ir praktinius streso valdymo aspektus: bus pateikiami realaus gyvenimo situacijų pavyzdžiai, taikomi vaidmenų žaidimai, diskusijos, galimybė dalyvauti streso valdymo užsiėmimuose.			
Dėstytojas (-ai)		Padalinys (-iai)	
Koordinuojantis: doc. dr. A. Šidlauskienė		Medicinos fakultetas, Reabilitacijos, fizinės ir sporto	
Kitas (-i): -		medicinos katedra, Santariškių g. 2.	
Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas	
I pakopa	-		
Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)	
Auditorinė	6 semestras	Lietuvių	
Reikalavimai studijuojančiajam			
Išankstiniai reikalavimai: Studentas turi būti išklausęs dalykus: žmogaus fiziologija, psichologijos pagrindai.		Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra	
Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	60	73
Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos			
Suteikti studentams žinių apie streso priežastis ir streso poveikį sveikatai; supažindinti su streso valdymo metodikomis; ugdyti gebėjimą atpažinti streso reakcijas, su kuriomis studentai susiduria studijų ir asmeniniame gyvenime; ugdyti gebėjimą parinkti ir taikyti tinkamus streso valdymo būdus bei didinti psichologinį atsparumą.			
Dalyko (modulio) studijų siekiniai		Studijų metodai	Vertinimo metodai
1.1 Žinos streso rūšis, priežastis ir psichofiziologinį streso veikimo mechanizmą, gebės apibūdinti streso poveikį sveikatai, mokės parinkti ir taikyti įvairius streso valdymo būdus ir metodikas.		Paskaitų metu: medžiagos dėstymas, probleminis mokymas, diskusijos, interaktyvios užduotys. Seminarų ir pratybų metu: darbas grupėse, kritinio mąstymo klausimai, minčių lietus, diskusijos grupėse, savarankiškų užduočių bei grupės veiklos pristatymai.	Kolokviumas (žr. struktūrą ir kriterijus toliau). Formuojamasis vertinimas seminarų metu.
2.1 Gebės tikslingai atrinkti, analizuoti ir sisteminti mokslinių šaltinių informaciją streso temomis.		Mokslinių šaltinių paieška, analizavimas ir jų pristatymas.	Formuojamasis vertinimas seminarų metu.
3.3 Gebės sudaryti ir įgyvendinti individualų streso valdymo planą bei įvertinti jo efektyvumą.		Individualus darbas (savianalizė, refleksija, informacijos paieška).	Individualios užduoties vertinimas (žr. struktūrą ir kriterijus toliau).

4.2 Gebės perteikti profesinę informaciją raštu ir žodžiu, argumentuotai diskutuoti aktualiais, su stresu susijusiais klausimais profesinėje ir tarpdalykinėje aplinkoje, vartoti profesinę terminiją.	Darbas komandoje pasiskirsčius užduotis ir vaidmenis.	Formuojamasis vertinimas seminarų metu. Grupės veiklos pristatymas (žr. struktūrą ir kriterijus toliau).
--	---	---

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Streso samprata. Fiziologiniai ir psichologiniai streso mechanizmai. Streso rūšys, stresoriai, organizmo reakcijos į stresą.	2		4	4			6	15	Pasirengti diskusijai apie trumpalaikio ir ilgalaikio streso naudą ir žalą žmogaus organizmui. Sudaryti individualų streso valdymo planą.
2. Reakcijos į didelį stresą, jų sukelti psichikos ir elgesio sutrikimai: panikos atakos, potrauminio streso sindromas, adaptacijos sutrikimai ir kt.	1		4	4			9	10	Peržiūrėti audiovizualinę medžiagą apie reakciją į didelį stresą sukeltus sutrikimus ir atlikti interaktyvias užduotis.
3. Emocinis intelektas ir psichologinis atsparumas.	1		4	4			9	10	Atlikti emocinio intelekto ir psichologinio atsparumo įsivertinimą pagal pateiktas vertinimo skales.
4. Streso poveikis sveikatai: širdies-kraujagyslių sistemai, onkologiniams susirgimams, imuninei sistemai, reprodukcinei sistemai, virškinimo sistemai, emocinei būklei, miegui, atminčiai, augimui, senėjimui.	2		4	4			10	15	Mokslinės literatūros analizė: išnagrinėti ir pristatyti mokslinę publikaciją apie streso poveikį organizmui.
5. Streso valdymo metodikos ir jų efektyvumas: dėmesingas įsisąmoninimas, laiko planavimo technika, fizinis aktyvumas, autogeninė treniruotė ir progresyvi raumenų relaksacija, meditacija, socialinis palaikymas, meno terapija (šokio/dailės/muzikos/teatro), miško terapija ir kt.	2		10	10			22	23	Darbas grupėse: sukurti audiovizualinį turinį pasirinktai streso valdymo metodikai pristatyti. Individualiai: pasidalinti idėjomis, rekomendacijomis apie streso įveikos būdus Padlet'e.
Iš viso	8		26	26			60	73	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Koliokviumas (K)	40 %	Semestro metu	Koliokviumą sudaro 20 atviro ir uždaro tipo klausimų. Vertinama 10 balų sistema.

			Koliokviumas laikomas įskaitytu, surinkus mažiausiai 5 balus.
Grupės veiklos pristatymas (audiovizualiniu formatu) (G)	30 %	Semestro metu	Užduotis: audiovizualiniu formatu pristatyti vieną iš streso valdymo metodikų. Grupės veiklos pristatymai vertinami naudojant tarpusavio vertinimo principą (studentai patys vertina vieni kitų darbus). Vertinimo kriterijai ir maksimalūs balai: • Aiškumas: Ar pristatymas aiškus ir lengvai suprantamas auditorijai? (1 balas) • Turinys: Ar pristatymo turinys yra vertingas? Ar pateikiama nauja, naudinga ir įdomi informacija (2 balai) • Pristatymo laikas: Ar pristatymas yra pakankamai trumpas, kad išlaikytų auditorijos dėmesį? Ar pristatymas nėra per ilgas ir nuobodus? (1 balas) • Struktūra: ar pristatymas turi aiškią struktūrą? Ar informacija yra pateikiama nuosekliai ir logine tvarka? (1 balas) • Kūrybinė vertė: Ar turinys yra kūrybiškai ir estetiškai pristatomas? (1 balas) • Garso kokybė: Ar garso kokybė yra gera? Ar garso efektai ir muzika parinkti tinkamai? (1 balas) • Vaizdo kokybė: Ar vaizdo kokybė yra gera? Ar vaizdo montažas yra sklandus? (1 balas) • Emocinis poveikis: Ar audiovizualinis turinys sugeba perteikti emocijas, sukelti jausmus ir įkvėpti žiūrovus? (1 balas) • Auditorijos įtraukimas: Ar turinys įtraukia auditoriją ir geba išlaikyti dėmesį? Ar yra interaktyvių elementų, galinčių skatinti žiūrovų dalyvavimą? (1 balas)
Individuali užduotis (streso valdymo planas) (I)	20 %	Semestro metu	Individualus projektas, kurio tikslas yra sudaryti streso valdymo planą, įvertinus savo stresorius, jų ryšį, nustatant efektyviausius streso valdymo metodikas ir jų taikymo dažnį. Streso valdymo plano vertinimo kriterijai: • Tikslai ir veiksmų planas: Ar streso valdymo planas turi aiškius tikslus ir konkrečius veiksmus, skirtus sumažinti stresą? (2 balai) • Individualizacija: Ar planas yra pritaikytas asmeniniams poreikiams ir situacijai? Ar jame atsižvelgiama į individualius streso šaltinius? (2 balai) • Įgyvendinimo galimybės: Ar numatyti veiksmai yra praktiški ir įgyvendinami realiose gyvenimo situacijose? (2 balas) • Efektyvumas: Kaip bus nustatytas numatytų įgyvendinti veiksmų efektyvumas streso mažinimui? Kaip bus stebimas pagerėjimas asmens emocinėje būsenoje ir kituose rodikliuose, kurie galėjo būti paveikti streso (miego kokybei, fiziniam aktyvumui, socialiniams santykiams ar kt.)? (4 balai)
Mokslinės publikacijos apie streso įtaką sveikatai pristatymas (M)	10 %	Semestro metu	Mokslinės publikacijos apie streso įtaką sveikatai pristatymas užpildant nurodytą formą VMA. Vertinimo kriterijai: • Publikacija atitinka temą (2 balas) • Publikacija yra mokslinių šaltinių duomenų bazėje (https://duomenu-bazes.biblioteka.vu.lt/lt/), PubMed, Web of Science ar kt.)? (2 balas) • Publikacija yra ne senesnė nei 10 metų? (2 balas) • Pristatyme taisyklingai nurodyti publikacijos bibliografiniai duomenys (autorai, pavadinimas, išleidimo metai, leidinio pavadinimas)? (2 balas) • Pristatyme aiškiai ir suprantamai pateikiamas publikacijoje

			nurodytas tyrimo tikslas, metodai, eiga, rezultatai ir išvados? (2 balai)
Papildomas balas (P)	+1 balas	Semestro metu	Papildomas balas (+1 balas) skiriamas prie galutinio pažymio už knygos, straipsnio, tinklalaidės (podcast'o), interviu ar kito informacinio turinio apie stresą referavimą seminario metu.
Galutinis kaupiamasis vertinimas		Pirmoji sesijos diena	Kaupiamasis pažymys (E) apskaičiuojamas pagal šią formulę: $\text{Galutinis pažymys} = 0,4 \cdot K + 0,3 \cdot G + 0,2 \cdot I + 0,1 \cdot M + P;$ K – koliokviumo įvertinimas; G – grupės veiklos pristatymo įvertinimas; I – individualios užduoties įvertinimas; M – mokslinės publikacijos pristatymo įvertinimas; P – papildomas balas.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Robert M. Sapolsky	2023	Kodėl zebrai neserga opalige. Streso įtaka žmogaus organizmui ir jo įveikimo būdai.		Leidėjas: Kitos knygos
Pardess Mitchell	2023	Stress Management: Developing Resilience in an Evolving World.		Publisher: Human Kinetics
Paul M. Lehrer, Robert L. Woolfolk	2021	Principles and Practice of Stress Management	4th edition	Publisher: The Guilford Press
Kyung Bong Koh	2018	Stress and Somatic Symptoms. Biopsychosociospiritual Perspectives.		Publisher: Springer
WHO	2020	Doing What Matters in Times of Stress: An Illustrated Guide.		https://www.who.int/publications/i/item/9789240003927
Papildoma literatūra				
Melanie Greenberg	2017	The Stress-Proof Brain: Master Your Emotional Response to Stress Using Mindfulness and Neuroplasticity.		Publisher: New Harbinger Publications
Taylor Clark	2021	Kaip įveikti nerimą, baimę ir stresą		Leidėjas: Sofoklis
Gabor Mate	2023	Kai kūnas sako ne. Slopiname streso kainą		Leidėjas: Vaga
Paulius Rakštikas	2019	Staigmena gyventi: dėmesingumo lavinimas ir sąmoningumo ugdymas.		Leidėjas: Alma littera
Ronald D. Siegel	2019	Sąmoningumo ugdymas. Mindfulness		Leidėjas: Sofoklis
Bessel Van Der Kolk	2020	Kūnas mena viską: kaip išgydyti kūno, proto ir sielos traumas		Leidėjas: Liūtai ne avys
Evelina Savickaitė-Kazlauskė	2021	Kaktusas ar pienė: knyga apie psichologinį atsparumą		Leidėjas: Tyto alba
Daniel Goleman	2003	Emocinis intelektas		Leidėjas: Presvika

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Tranzicijos pradėjus studijas ir psichikos sveikatos raštingumas	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): prof. dr. Sigita Lesinskiene Kitas / a (-i): doc. dr. G. Bulotienė, lekt. Indrāja Veličkienė, lekt. dr. Asta Dervinytė-Bongarzoni, lekt. Vilius Rutkauskas, lekt. Rokas Šambaras, lekt. Vilma Andrejauskienė, lekt. Kamilė Pociūtė, lekt. Darja Rojaka.	VU MF KMI Psichiatrijos klinika Prof. dr. Sigita Lesinskiene Čiurlionio g. 21, 121 kab. Vilnius, LT-01112 el. paštas: sigita.lesinskiene@mf.vu.lt Tel. +370 686 17550

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Paskaitos nuotoliu, seminarai auditorijoje ir savarankiškas darbas	Antras arba ketvirtas semestrai VU pirmo ir antro kurso studentams	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: mokėti anglų kalbą B1 lygiu	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Studijų dalykas skirtas VU pirmojo ir antrojo kursų studentams

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas
Padėti pirmo ir antro kurso studentams prisitaikyti prie gyvenimo pasikeitimų pradėjus studijuoti, susipažinti su savo studijų veiklos organizavimo ypatumais, kylančių iššūkių įveikimo būdais; ugdyti ir sudaryti sąlygas įsisavinti žinias apie psichikos sveikatą, psichikos sveikatos problemas ir sutrikimus, prevencijos galimybes, gerinti studentų psichikos sveikatos raštingumą.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai įgys teorinių, mokslinių ir praktinių žinių apie psichikos sveikatą, rizikos ir apsauginius veiksnius, prevenciją ir kompleksinio gydymo galimybes. Paskaitų ir ypač seminarų metu susipažins su iššūkiais pradėjus studijas, esant tranzicijų į savarankišką studijų etapą procese, įgys žinių ir patyrimo, kaip pagerinti bendravimo, adaptacijos, dėmesingumo, mokymosi streso suvaldymo įgūdžius.	Paskaitos Seminarai Pateiktų užduočių sprendimas ir aptarimas seminarų metu Literatūros, klinikinių atvejų, vaizdinės medžiagos aptarimas Nagrinėjamosios temos Įgūdžių ruošti pranešimus, išsakyti nuomonę, aktyviai klausyti, dalyvauti diskusijose ugdymas Grupinis darbas Savarankiškas darbas	Egzaminas - teorinių žinių vertinimas raštu (testas). Įvertinimai vedant ir susumuojant abu vidurkius: už darbo aktyvumą seminarų metu (paskirtų užduočių atlikimas, atsakymai į klausimus nagrinėjama tema, dalyvavimas diskusijose) ir paruoštus pranešimus.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Pagrindiniai įgūdžiai, reikalingi pradėjus studijas universitete ir savarankišką gyvenimą. Laiko planavimas, dienotvarkė, savarankiškumas apimant buitį, finansų planavimą ir tvarkymą, veiklos organizavimą pasiruošiant seminarams, įskaitoms ir egzaminams. Bendravimas su dėstytojais, studentais, adaptacija kolektyve, tarpasmeniniai santykiai. Konfliktų rūšys ir sprendimo būdai.	2		6				9	12	Savarankiškai išnagrinėti literatūrą pateiktomis temomis, pasiruošti diskusijai arba atlikti kitas paskirtas užduotis.
2. Psichikos sveikata ir ją veikiantys faktoriai. Ankstyva psichikos sveikatos problemų bei sutrikimo pažinimo svarba ir pagalbos galimybės. Stresas, perdegimas, savižala, piktnaudžiavimas alkoholiu, psichotropinėmis ir narkotinėmis medžiagomis. Prievara ir jos prevencija. Kaip kalbėtis apie psichikos sveikatą su savo bendraamžiais. Emocinės pagalbos programos studentams ir psichikos sveikatos paslaugų teikimas Lietuvoje.	4		6				10	18	Susirasti ir išnagrinėti literatūrą, pasiruošti pranešimui ir diskusijoms pateiktomis temomis arba atlikti kitas paskirtas užduotis.
3. Biopsichosocialinė paradigma ir pagrindiniai psichikos sveikatos sutrikimai, jų klinika bei gydymo principai (psichozės, afektiniai, nerimo, elgesio, asmenybės, somatoforminiai, įkyrumų, potrauminio streso, adaptacijos, priklausomybės ir kt.) Supažindinimas su psichikos ligų ir elgesio sutrikimų klasifikacija.	6		6				10	18	Savarankiškai išanalizuoti, apžvelgti literatūrą pateiktomis temomis, aptarti mokomuosius filmus nagrinėjamomis temomis arba atlikti kitas paskirtas užduotis.
4. Neuroįvairovė. Autizmo spektro sutrikimai ir psichosocialinė adaptacija. Aktyvumo ir dėmesio sutrikimas, specifiniai mokymosi raidos sutrikimai įvairiais amžiaus periodais žmogaus raidoje ir kompleksinės pagalbos galimybės.	4		6				10	16	Savarankiškai išanalizuoti, apžvelgti literatūrą pateiktomis temomis arba atlikti kitas paskirtas užduotis.
5. Streso mažinimo būdai, galintys padėti sėkmingai užbaigti studijas ir padėti būsimam darbe. Savęs realizavimo ypatumai studijuojant ir dirbant.	2		6				9	18	Susirasti literatūrą ir mokomuosius filmus bei interneto programėles nagrinėjamomis temomis, praktikuoti nerimą sumažinančius būdus, pasiruošti aptarimams nagrinėjamomis temomis arba atlikti kitas paskirtas užduotis.
Iš viso	18		30				48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas – testas raštu	70 %	Pabaigus kursą ir atsiskaičius už seminarus	Egzaminą sudaro iki 50 uždaro tipo klausimų testas, skirtas žinių ir pasiekimų įvertinimui. Testo rezultatai vertinami 10 balų sistemoje tos dalies atsakingo dėstytojo. Teisingų atsakymų skaičius kiekviename klausime gali svyruoti ir būti vienas ar daugiau. Gavus nepatenkinamą vertinimą (≤ 4), dalykas nėra įskaitomas ir vertinamas balu 4. Apskaičiuojant galutinį pažymį testo įvertinimo kaupiamojo balo dalis transformuojama į įvertį, kurio galimas pasiskirstymas yra nuo 0 iki 7.
Darbas ir pranešimai seminarų metu	30 %	Semestro metu	Kiekvienas ruoštas ir pristatytas pranešimas vertinamas pažymiu nuo 1 iki 10 balų. Semestro pabaigoje vedamas įvertinimų vidurkis už pranešimus. Pranešimo vertinimo kriterijai: 1) turinys: aiškus teiginių formulavimas; temos esmės atskleidimas; struktūruotumas; tikslus dalyko sąvokų vartojimas (4 balai); 2) forma: sklandumas, vizualumas, interaktyvumas, laiko valdymas (4 balai); 3) probleminių klausimų ir užduočių grupei pateikimas, diskusijos vedimas, gebėjimas atsakyti į auditorijos keliamus klausimus (2 balai). Pranešimas nustatytu laiku nepateiktas: 0 balų. Vertinamas studentų aktyvumas seminarų metu nuo 1 iki 10 balų remiantis šiais pateiktais kriterijais; semestro pabaigoje vedamas įvertinimų vidurkis už visus seminarus. 0-5 balai : nedalyvauja arba beveik nedalyvauja diskusijose, neatsako į užduodamus klausimus, praleido seminarą; 6-8 balai: mažai dalyvauja diskusijose, tik dalinai atsako į užduodamus klausimus, nepapildo pranešimų nagrinėjama tema, neužduoda papildomų klausimų; 9-10 balai: aktyviai dalyvauja diskusijose, pilnai atsako į užduodamus klausimus, papildo kitų studentų ruoštus pranešimus nagrinėjama tema, užduoda papildomus klausimus. Su pateisinama priežastimi galima praleisti ne daugiau kaip trečdalį seminarų. Apskaičiuojant galutinį kurso pasiekimų įvertinimą ši kaupiamojo balo dalis dešimtbalėje sistemoje (pranešimų ir seminarų įvertinimo vidurkiai sumuojami) transformuojama į galutinio pažymio įvertį, kurio galimas pasiskirstymas yra nuo 0 iki 3.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
David Matthew Edmonds, Olga Zayts-Spence, Zoë Fortune, Angus Chan, Jason Shang Guan Chou	2024	A scoping review to map the research on the mental health of students and graduates during their university-to-work transitions		https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38443080/

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Scott B Patten, Nathan King, Amlish Munir, Andrew G M Bulloch, Dan Devoe, Daniel Rivera, Jin Byun, Simone Cunningham, Gina Dimitropoulos, Asmita Bhattarai, Anne Duffy.	2022	Transitions to campus mental health care in university students: Determinants and predictors		https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36194448/
Žukauskienė R.	2012	Raidos psichologija: Integruotas požiūris		Vilnius: Margi raštai
Cal Newport	2023	Gilus darbas		Eugrimas
Nick Trenton	2024	Nesuk sau galvos		Liūtai ne avys
Aldona Šiurkutė, Sigitā Lesinskiė	2022	Šizofrenijos prodrominio periodo psichopatologija, diagnostika, prevencija		Vilniaus universiteto leidykla
Elvyra Kučinskaitė	2017	Be pavadinimo Nusižudžiusiųjų artimųjų istorijos, padedančios išgyventi.		Alma Littera
Internetinę svetainę administruoja: Higienos instituto Psichikos sveikatos centro Savižudybių prevencijos skyrius	2018	Tu esi		https://tuesi.lt/
Pasaulio sveikatos organizacija	2019	Tarptautinė ligų klasifikacija, vienuoliktasis leidimas		https://icd.who.int/en
Giedrė Bulotienė	2021	Gydytojų bendravimo ypatumai mirties akivaizdoje. Metodinės rekomendacijos.		VU Internetinė prieiga: https://doi.org/10.15388/vup-book-0009
Junping Huang, Yeshambel T Nigatu, Rachel Smail-Crevier, Xin Zhang, Jianli Wang.	2018	Interventions for common mental health problems among university and college students: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials		https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30300732/
Papildoma literatūra				
Gabor Mate	2023	Kai kūnas sako ne. Slopinamo streso kaina		Vaga
Bessel van der Kolk	2020	Kūnas mena viską		Liūtai ne avys
Raimundas Milašiūnas	2017	Psichoterapija: kaip ir kodėl?		Vilnius, Tyto Alba.
Rasa Borodina	2020	16 gydančių istorijų: kai gyvenimas užknisa		Tobulėjimo projektai
Giedrė Žalytė	2024	Gamtos terapija		Tyto alba
Timas Petraitis	2024	Pinigų laišakai. Lietuviška taupymo istorija		Tyto alba
Internetinę svetainę administruoja: Higienos instituto Psichikos sveikatos centro Savižudybių prevencijos skyrius	2018	Tu esi		https://tuesi.lt/
Elena Risberg	2023	Savivertės ugdymas. Kodėl taip sunku įvertinti save?		Liūtai ne avys
Travis Bradberry, Jean Greaves, Patrick Lencioni	2019	Emocinis intelektas 2.0		Liūtai ne avys
Elaine N. Aron	2019	Itin jautrus asmuo		Sofoklis
Sarah Wilson	2023	Įveiktas nerimas: pirmiausia pabaisą paverskime gražuo		Liūtai ne avys

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Matt O'Connor, Leanne Casey	2015	The Mental Health Literacy Scale (MHLS): A new scale-based measure of mental health literacy		https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26228163/
Şenay Pehlivan, Makbule Tokur Kesgi Pelin Uymaz	2021	Psychological distress and mental health literacy in university students		https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33330978/

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
VAIKŲ SVEIKATAI PALANKI APLINKA	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: asistentė dr. Rūta Maceinaitė-Žandarė Kitas (-i): partnerystės prof. dr. Rita Sketerskienė j. asistentė Justina Račaitė	Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas, Sveikatos mokslų institutas, Visuomenės sveikatos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė / nuotolinė	Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: VU studijų programos studentas (išskyrus VU MF Visuomenės sveikatos studijų programą)	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	65	65

Dalyko (modulio) tikslas		
Suteikti žinių apie vaikų sveikatą, vaikų aplinkos veiksnius, vaikų ir paauglių sveikatos rodiklius, veiksmus, turinčius įtakos vaikų sveikatai ir jų gyvensenai, visuomenės sveikatos specialisto darbą ir vaidmenį vaikų sveikatos srityje, bei prioritetines vaikų sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos kryptis.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
1. Žinoti vaikų augimo ir vystymosi dėsningumus, vaiko organizmo ir raidos išskirtinumą, jo svarbą formuojant vaikui saugią ir sveikatai palankią aplinką, svarbiausius vaikų aplinkos veiksnius.	Seminarai, pratybos, pranešimų pristatymas, situacijų analizė, darbas grupėse, atvira diskusija; savarankiškas darbas, informacijos paieška ir literatūros nagrinėjimas.	Tėstinis žinių ir įgūdžių vertinimas paskaitų, seminarų, pratybų metu; parengtų savarankiškų ir grupinių rašto darbų, pranešimų vertinimas.
2. Žinoti ir suprasti vaikų ir paauglių sveikatą apibūdinančius rodiklius ir jų svarbą prioritetinių veiklų nustatyme.	Seminarai, pratybos, pranešimų pristatymas, situacijų analizė, darbas grupėse, atvira diskusija; savarankiškas darbas, informacijos paieška ir literatūros nagrinėjimas.	Tėstinis žinių ir įgūdžių vertinimas paskaitų, seminarų, pratybų metu; parengtų savarankiškų ir grupinių rašto darbų, pranešimų vertinimas.
3. Žinoti aplinkos veiksmus darančius įtaką vaikų sveikatai ir sveikatos mokymo ir stiprinimo teorijas. Suprasti visuomenės sveikatos specialisto vaidmenį ir indėlį stiprinant vaikų sveikatą, sprendžiant vaikų mitybos, fizinio aktyvumo ir kitus su vaikų gyvensena susijusius klausimus, bei įgalinant rinktis	Seminarai, pratybos, pranešimų pristatymas, situacijų analizė, darbas grupėse, atvira diskusija; savarankiškas darbas, informacijos paieška ir literatūros nagrinėjimas.	Tėstinis žinių ir įgūdžių vertinimas paskaitų, seminarų, pratybų metu; parengtų savarankiškų ir grupinių rašto darbų, pranešimų vertinimas.

sveikatai palankų gyvenimo būdą, bei formuojant vaikui saugią ir sveikatai palankią aplinką.		
4. Žinoti ir suprasti PSO, ES, kitus tarptautinius ir nacionalinius teisės aktus, bei juose įtvirtintus prioritetus bei siekinius vaikų sveikatos.	Seminarai, pratybos, pranešimų pristatymas, situacijų analizė, darbas grupėse, atvira diskusija; savarankiškas darbas, informacijos paieška ir literatūros nagrinėjimas.	Tėstinis žinių ir įgūdžių vertinimas paskaitų, seminarų, pratybų metu; parengtų savarankiškų ir grupinių rašto darbų, pranešimų vertinimas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Įvairaus amžiaus vaikų sveikatos saugos klausimai istoriniu aspektu. Teisėkūra vaikų sveikatos saugos srityje. Strateginiai vaikų sveikatos dokumentai: tarptautiniai ir nacionaliniai	2						2	4	Mokslinės ir dalykinės literatūros studijos Teisės aktų analizė. Pasiruošimas pratyboms ir diskusijai, pranešimų rengimas
2. Vaikų sveikatą apibūdinantys rodikliai. Vaikų augimo ir vystymosi dėsningumai. Vaikų augimo ir brendimo, kaip sveikatos rodiklio, vertinimas.	2		4				6	4	Mokslinės ir dalykinės literatūros studijos Teisės aktų analizė. Pasiruošimas pratyboms ir diskusijai, pranešimų rengimas
3. Vaikų ugdymas. Ankstyvasis ugdymas, jo svarba vaiko raidai. Brandumas mokyklai. Sveikatos raštingumas. Vaikų sveikatos ugdymas	2						2	4	Mokslinės ir dalykinės literatūros studijos Teisės aktų analizė. Pasiruošimas pratyboms ir diskusijai, pranešimų rengimas
4. Vaikų sužalojimai ir prevencija.			4				4	4	Mokslinės ir dalykinės literatūros studijos Teisės aktų analizė. Pasiruošimas pratyboms ir diskusijai, pranešimų rengimas
5. Sveikatą stiprinanti mokykla.			4				4	4	Mokslinės ir dalykinės literatūros studijos Teisės aktų analizė. Pasiruošimas pratyboms ir diskusijai, pranešimų rengimas
6. Vaikų sveikatos priežiūra Lietuvos nacionalinėje sveikatos sistemoje. Visuomenės sveikatos priežiūra mokykloje. Visuomenės sveikatos specialisto vaidmuo.			4				4	8	Mokslinės ir dalykinės literatūros studijos Teisės aktų analizė. Pasiruošimas pratyboms ir diskusijai, pranešimų rengimas
7. Vaikų ir paauglių gyvensena. Veiksniai, sąlygojantys sveikatai palankią gyvenseną. Vaikų ir paauglių gyvensenos stebėseną, nacionaliniai ir tarptautiniai vaikų gyvensenos tyrimai. Vaikų gyvensenos aktualijos.			21				21	18	Mokslinės ir dalykinės literatūros studijos Teisės aktų analizė. Pasiruošimas pratyboms ir diskusijai, pranešimų rengimas
8. Aplinkos veiksniai ir jų įtaka vaikų sveikatai.			22				22	19	Mokslinės ir dalykinės literatūros studijos

									Teisės aktų analizė. Pasiruošimas pratyboms ir diskusijai, pranešimų rengimas
Iš viso	6		59				65	65	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Grupinis ar individualus darbas, jo pristatymas pratybų metu ar virtualioje mokymosi aplinkoje	50	Pavasario semestro eigoje	Mokslinės dalykinės literatūros skaitymas, visų paskirtų užduočių atlikimas, jų pristatymas, atsakymai į pateiktus klausimus, įsitraukimas į diskusijas. Atliktos užduotys balais nevertinamos.
Projekto rengimas ir pristatymas	50	Pavasario semestro eigoje	Projektas pristatomas prezentacijos forma. Projekto tikslas – pateikti intervencijos skirtos Lietuvos vaikų sveikatos saugai ir sveikatai užtikrinti pasiūlymą. Prezentacijos apimtis – iki 25 skaidrių. Prezentacijos struktūra: keliama aktuali Lietuvos vaikų sveikatos problema (pateikiama trumpa situacijos analizė pagrindžiant mokslinių tyrimų rezultatais bei statistiniais duomenimis), siūloma problemos sprendimo strategija ir veiksmai, kitų šalių patirtis (jei tokia yra) išvados bei naudota mokslinė literatūra. Parengtas projektas balais nevertinamas.
Įskaita	-	Pavasario sesijos egzaminų metu	Dalykas vertinamas įskaityta arba neįskaityta. „Įskaityta“ vertinimas gaunamas, kai yra atlikti visi grupiniai ar individualūs darbai užduoti seminarų metu ir parengtas ir pristatytas projektas. „Neįskaityta“ vertinimas gaunamas, kai neatsiskaityta bent už vieną grupinį ar individualų darbą ir / arba neparengtas bei nepristatytas projektas.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Howard Frumkin, Robert J. Geller, I. Leslie Rubin	2006	Safe and Healthy School Environments		OXFORD UNIVERSITY PRESS
Philip J. Landrigan and Ruth A. Etzel	2014	Textbook of children's environmental health		OXFORD UNIVERSITY PRESS
Theodore Tulchinsky and Elena Varavikova	2014	The new public health. Third edition		Elsevier, Academic Press, San Diego
Papildoma literatūra				
Mitch Blair, Sarah Stewart-Brown, Tony Waterston, Rachel Crowther	2003	Child Public Health		OXFORD UNIVERSITY PRESS
L. Valius, L. Jaruševičienė.	2008	Paauglių sveikatos priežiūra		UAB „Vitae Litera“, Kaunas
R. Stukas, G. Šurkienė, V. Dobrovolskij	2012	Gyvensena ir visuomenės sveikata		Vilniaus universiteto leidykla

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Medicinos fakultetas, tel. 2398700, faks. 2398705, M.K.Čiurlionio g. 21, LT-03101 Vilnius, el. p.: mf@mf.vu.lt
Dokumento pavadinimas (antraštė)	TARYBOS NUTARIMAS DĖL INDIVIDUALIŲJŲ – BENDRŲJŲ UNIVERSITETINIŲ STUDIJŲ DALYKŲ APRAŠŲ TVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-10-31 Nr. (1.13 E) 150000-TPN-51
Adresatas	–
Dokumentą pasirašė	Profesorius Eugenijus Lesinskas
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-10-31 09:27:03
Registratorius	Komunikacijos koordinatore Indrė Mažeikienė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-10-31 13:32:43
Dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2024-10-31 atspausdino Komunikacijos koordinatore Indrė Mažeikienė

Nuorašas tikras
Vilniaus universitetas
2024-10-31